

Samling af Afgørelser

RETTENS DOM (Sjette Afdeling)

1. februar 2018*

[Som berigtiget ved kendelse af 14. marts 2018]

»Statsstøtte – statsstøtte indrømmet af Grækenland – afgørelse, hvorved støtten erklæres uforenelig med det indre marked – begrebet statsstøtte – fordel – kriteriet om den private investor – størrelsen af den støtte, der skal tilbagesøges – Kommissionens meddelelse om statsstøtte i form af garantier«

I sag T-423/14,

Larko Geniki Metalleftiki kai Metallourgiki AE, Athen (Grækenland), ved advokaterne I. Dryllerakis, I. Soufleros, E. Triantafyllou, G. Psaroudakis, E. Rantos og N. Korogiannakis,

sagsøger,

mod

Europa-Kommissionen ved A. Bouchagiar og É. Gippini Fournier, som befuldmægtigede,

sagsøgt,

angående en påstand i henhold til artikel 263 TEUF om annulation af Kommissionens afgørelse 2014/539/EU af 27. marts 2014 om statsstøtte SA.34572 (2013/C) (ex 13/NN) iværksat af Grækenland til Larco General Mining & Metallurgical Company SA (EUT 2014, L 254, s. 24),

har

RETTEN (Sjette Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, G. Berardis, og dommerne D. Spielmann og Z. Csehi (refererende dommer),

justitssekretær: fuldmægtig S. Spyropoulos,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 26. januar 2017,

afsagt følgende

* Processprog: græsk.

Dom

Twistens baggrund

- 1 Larko Geniki Metalleftiki kai Metallourgiki AE (herefter »sagsøgeren« eller »Larko«) er en stor virksomhed, der er specialiseret i udvinding og forarbejdning af lateritmalm, udvinding af brunkul og fremstilling af ferronikkel og biprodukter.
- 2 Virksomheden blev stiftet i 1989 som en ny virksomhed efter afviklingen af Hellenic Mining and Metallurgical SA. På tidspunktet for de faktiske omstændigheder i sagen havde virksomheden tre aktionærer: 55,2% af aktierne var ejet af den græske stat gennem Hellenic Republic Asset Development Fund, der er et privat finansieringsinstitut, 33,4% af National Bank of Greece SA (herefter »ETE«) og 11,4% af Public Power Corporation SA (den største elproducent i Grækenland, hvori staten er majoritetsaktionær).
- 3 I marts 2012 underrettede Hellenic Republic Asset Development Fund Europa-Kommissionen om privatiseringsplanen for Larko.
- 4 I april 2012 indledte Kommissionen af egen drift den foreløbige undersøgelsesprocedure af den nævnte privatisering i henhold til reglerne om statsstøtte.
- 5 Undersøgelsen vedrørte følgende seks foranstaltninger:
 - Den første foranstaltning vedrørte dels en låneaftale af 1998 mellem Larko og virksomhedens største kreditorer, hvorefter Larkos gæld til de pågældende kreditorer blev pålagt en rente på 6% p.a., dels at den græske stat ikke inddrev denne gæld (herefter »den første foranstaltning«).
 - Den anden foranstaltning vedrørte en garanti for et lån på 30 mio. EUR, som ATE Bank havde ydet Larko, hvilken garanti blev stillet af den græske stat i 2008 (herefter »den anden foranstaltning« eller »2008-garantien«). Garantien dækkede 100% af lånet i op til tre år og havde en garantipræmie på 1% p.a.
 - Den tredje foranstaltning vedrørte en aktiekapitalforhøjelse på 134 mio. EUR, som Larkos bestyrelse foreslog i 2009, og som de tre aktionærer godkendte, og hvori den græske stat deltog fuldt ud, mens ETE deltog delvist (herefter »den tredje foranstaltning« eller »aktiekapitalforhøjelsen af 2009«).
 - Den fjerde foranstaltning vedrørte en tidsubegrænset statsgaranti stillet i 2010 for at dække hele den garantierklæring, som ETE gav Larko for ca. 10,8 mio. EUR, hvori fastsattes en garantipræmie på 2% p.a. (herefter »den fjerde foranstaltning« eller »2010-garantien«). Den pågældende garantierklæring sikrede, at Areios Pagos (den øverste domstol i civile sager og straffesager, Grækenland) udsatte fuldbyrdelsen af en dom, hvorved Efeteio Athinon (appeldomstolen i Athen, Grækenland) havde fastslået, at Larko havde en gæld på 10,8 mio. EUR til en kreditor.
 - Den femte foranstaltning vedrørte garantierklæringer, som ved afgørelse fra de græske retsinstanser erstattede den obligatoriske forudbetaling på 25% af en skattebøde (herefter »den femte foranstaltning«).
 - Den sjette foranstaltning vedrørte to garantier indrømmet af staten i 2011 for to lån på henholdsvis 30 mio. EUR og 20 mio. EUR fra ATE Bank, hvilke garantier dækkede 100% af disse lån og havde en præmie på 1% p.a. (herefter »den sjette foranstaltning« eller »2011-garantierne«).

- 6 Under sin undersøgelse anmodede Kommissionen de græske myndigheder om yderligere oplysninger, som disse myndigheder fremlagde i 2012 og 2013. Der blev ligeledes afholdt møder mellem Kommissionens tjenestegrene og repræsentanter for de græske myndigheder.
- 7 Ved afgørelse af 6. marts 2013 (EUT 2013, C 136, s. 27, herefter »indledningsafgørelsen«) indledte Kommissionen den formelle undersøgelsesprocedure i henhold til artikel 108, stk. 2, TEUF vedrørende statsstøtte SA.34572 (13/C) (ex 13/NN).
- 8 Under den procedure, der er fastsat i artikel 108, stk. 2, TEUF, opfordrede Kommissionen de græske myndigheder og andre berørte parter til at fremsætte deres bemærkninger til de ovenfor i præmis 5 nævnte foranstaltninger. Kommissionen modtog bemærkninger fra de græske myndigheder den 30. april 2013 og modtog ingen bemærkninger fra andre berørte parter.
- 9 Den 27. marts 2014 vedtog Kommissionen afgørelse 2014/539/EF om statsstøtte SA.34572 (2013/C) (ex 13/NN) iværksat af Grækenland til Larco General Mining & Metallurgical Company SA (EUT 2014, L 254, s. 24, herefter »den anfægtede afgørelse«).
- 10 Ved den anfægtede afgørelse fastslog Kommissionen indledningsvis, at Larko, da de pågældende seks foranstaltninger blev indrømmet, var en kriseramt virksomhed i henhold til Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder (EUT 2004, C 244, s. 2, herefter »rammebestemmelserne for redning og omstrukturering«).
- 11 Hvad angår bedømmelsen af de ovenfor i præmis 5 nævnte foranstaltninger fastslog Kommissionen først, at den anden til fjerde og sjette foranstaltning udgjorde statsstøtte som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF, derefter, at disse foranstaltninger var indrømmet i strid med de forpligtelser til underretning og forbud mod gennemførelse, der er fastsat i artikel 108, stk. 3, TEUF, og endelig, at disse foranstaltninger udgjorde støtte, som er uforenelig med det indre marked og skal tilbagebetales i henhold til artikel 14, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af [artikel 108 TEUF] (EFT 1999, L 83, s. 1).
- 12 Kommissionen fastslog ligeledes, at to andre foranstaltninger, første og femte foranstaltning vedrørende henholdsvis finansministeriets manglende inddrivelse af en skyldig gæld og to statsgarantier af 2011 (jf. præmis 5 ovenfor), ikke udgjorde statsstøtte.
- 13 Den dispositive del af den anfægtede afgørelse er affattet således:

»Artikel 1

Den manglende inddrivelse af gæld til finansministeriet og garantierklæringer i stedet for forudbetaling af en ekstra skat i 2010, som Grækenland gennemførte til fordel for [Larko], udgør ikke statsstøtte som defineret i traktatens artikel 107, stk. 1.

Artikel 2

Statsstøtten for et beløb af 135 820 824,35 EUR i form af statsgarantier til [Larko] i 2008, 2010 og 2011 og statens deltagelse i virksomhedens kapitalforhøjelse i 2009, som blev gennemført ulovligt af Grækenland i strid med traktatens artikel 108, stk. 3, er uforenelig med det indre marked.

Artikel 3

1. Grækenland skal tilbagesøge den i artikel 2 omhandlede uforenelige støtte fra støttemodtageren.
2. De beløb, der skal inddrives, tilskrives rente fra den dato, hvor de blev stillet til rådighed for modtagerne, indtil de er tilbagebetalt.

3. Beløbet beregnes med renters rente i overensstemmelse med kapitel V i Kommissionens forordning (EF) nr. 794/2004, som ændret.

4. For så vidt angår [den tredje foranstaltning] skal Grækenland oplyse den eller de nøjagtige datoer, hvor landet deltog i aktiekapitalforhøjelsen i 2009.

5. Grækenland skal indstille alle udestående betalinger af den i artikel 2 omhandlede støtte med virkning fra datoen for vedtagelsen af denne afgørelse.

Artikel 4

1. Tilbagesøgningen af den i artikel 2 omhandlede støtte iværksættes øjeblikkeligt og effektivt.

2. Grækenland skal sikre, at denne afgørelse efterkommes senest fire måneder efter meddelelsen deraf.

Artikel 5

1. Senest to måneder efter meddelelsen af denne afgørelse sender Grækenland følgende oplysninger:

- det samlede beløb (hovedstol og renter), der skal inddrives fra støttemodtageren
- en detaljeret beskrivelse af allerede trufne og planlagte foranstaltninger med henblik på at efterkomme denne afgørelse
- dokumentation for, at støttemodtageren har fået påbud om at tilbagebetale støtten.

2. Grækenland underretter løbende Kommissionen om resultaterne af gennemførelsen af de nationale foranstaltninger, der er vedtaget i henhold til denne afgørelse, indtil tilbagebetalingen af den i artikel 2 nævnte støtte er afsluttet. Grækenland indsender på Kommissionens anmodning straks oplysninger om, hvilke foranstaltninger der allerede er truffet eller planlagt for at efterkomme afgørelsen. Grækenland giver tillige detaljerede oplysninger om de støttebeløb og renter, støttemodtagerne allerede har tilbagebetalt.

Artikel 6

Denne afgørelse er rettet til Den Helleniske Republik.«

- 14 Bilaget til den anfægtede afgørelse indeholder »Oplysninger om støttebeløb, der er modtaget, som skal tilbagesøges, og som allerede er tilbagebetalt«, og er gengivet nedenfor:

Støttemodtagerens identitet – foranstaltning	Modtaget støtte i alt	Samlet støtte at tilbagebetale (hovedstol)	Samlet beløb allerede tilbagebetalt	
			Hovedstol	Rente for tilbagebetaling af støtte
Lar[k]o – foranstaltning 2	30 000 000	30 000 000	0	0
Lar[k]o – foranstaltning 3	44 999 999,40	44 999 999,40	0	0
Lar[k]o – foranstaltning 4	10 820 824,95	10 820 824,95	0	0
Lar[k]o – foranstaltning 6	50 000 000	50 000 000	0	0

Retsforhandlinger og parternes påstande

- 15 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 6. juni 2014 har sagsøgeren anlagt nærværende søgsmål.
- 16 Den 30. oktober 2014 har Kommissionen indgivet svarskrift. Replikken og duplikken er blevet indgivet inden for den fastsatte frist.
- 17 Ved dokument indleveret til Rettens Justitskontor den 9. oktober 2014 har Elliniki Metalleftiki kai Metallourgiki Larymnis Larko AE anmodet om at måtte intervenere i sagen til støtte for sagsøgerens påstande. Begæringen blev afslået ved kendelse afsagt af Rettens præsident den 11. juni 2015, Larko mod Kommissionen (T-423/14, ikke trykt i Sml., EU:T:2015:439). En appel af denne kendelse blev ligeledes forkastet ved kendelse af 6. oktober 2015, Metalleftiki kai Metallourgiki Etairia Larymnis Larko mod Kommissionen (C-385/15 P(I), ikke trykt i Sml., EU:C:2015:681).
- 18 Ved kendelse afsagt af formanden for Rettens Niende Afdeling den 3. september 2015 er sagen blevet udsat, indtil Domstolen har truffet endelig afgørelse i sag C-385/15 P(I). Retsforhandlingerne blev genoptaget den 16. oktober 2015.
- 19 Som følge af en ændring af sammensætningen af Rettens afdelinger i henhold til artikel 27, stk. 5, i Rettens procesreglement er den refererende dommer blevet tilknyttet Sjette Afdeling, hvortil denne sag følgelig er blevet henvist.
- 20 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:
- Den anfægtede afgørelse annulleres.
 - Det fastslås, at det beløb, som direkte eller indirekte måtte være blevet »tilbagesøgt« fra sagsøgeren til gennemførelse af den anfægtede afgørelse, tilbagebetales med tillæg af renter.
 - Kommissionen tilpligtes at betale sagsomkostningerne.
- 21 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:
- Frifindelse.
 - Sagsøgeren tilpligtes at betale sagsomkostningerne.

Retlige bemærkninger

- 22 Til støtte for sit søgsmål har sagsøgeren fremsat tre anbringender. Det første anbringende vedrører den omstændighed, at Kommissionen med urette fastslog, at den anden til fjerde og sjette foranstaltning (herefter »de omtvistede foranstaltninger«) udgjorde statsstøtte, der var uforenelig med det indre marked, det andet anbringende vedrører en manglende begrundelse, og det tredje anbringende, der er fremsat subsidiært, vedrører Kommissionens urigtige fastsættelse af størrelsen af den støtte, der skal tilbagesøges hvad angår de omtvistede foranstaltninger, og det forhold, at Kommissionen pålagde tilbagesøgning heraf i strid med Den Europæiske Unions grundlæggende principper.
- 23 Retten finder det hensigtsmæssigt at behandle det andet anbringende om en manglende begrundelse først, og dernæst de andre anbringender i den rækkefølge, de er blevet fremsat.

Det andet anbringende om en manglende begrundelse

- 24 Med det andet anbringende har sagsøgeren foreholdt Kommissionen, at den i den anfægtede afgørelse ikke gav en tilstrækkelig forklaring af flere forhold vedrørende for det første, at der forelå en statsstøtte, for det andet den tredje, fjerde og sjette foranstaltnings forenelighed med det indre marked og for det tredje opgørelsen af den støtte, der skal tilbagesøges, hvad angår den anden, fjerde og sjette foranstaltning.
- 25 Kommissionen har bestridt sagsøgerens argumenter.
- 26 Det bemærkes, at begrundelsespligtens omfang efter fast retspraksis afhænger af karakteren af og baggrunden for den pågældende retsakt. Begrundelsen skal klart og utvetydigt angive de betragtninger, som institutionen har lagt til grund, således dels at de berørte parter kan få kendskab til grundlaget for den trufne foranstaltning med henblik på at kunne forsvare deres rettigheder og kontrollere, om beslutningen er begrundet, dels at retsinstanserne kan udøve deres prøvelsesret. Det kræves ikke, at begrundelsen angiver alle de forskellige relevante faktiske og retlige momenter, da spørgsmålet, om en retsakts begrundelse opfylder kravene efter artikel 296 TEUF, ikke blot skal vurderes i forhold til ordlyden, men ligeledes til den sammenhæng, hvori den indgår, samt under hensyn til alle de retsregler, som gælder på det pågældende område. Især er Kommissionen ikke forpligtet til at tage stilling til alle de argumenter, som de berørte har fremført for den, men behøver kun at redegøre for de faktiske omstændigheder og retlige betragtninger, der har været afgørende med henblik på afgørelsens opbygning (jf. dom af 3.3.2010, Freistaat Sachsen m.fl. mod Kommissionen, T-102/07 og T-120/07, EU:T:2010:62, præmis 180 og den deri nævnte retspraksis).
- 27 Sagsøgerens argumenter skal vurderes på baggrund af disse principper.
- 28 Først undersøges sagsøgerens argument om, at Kommissionen ikke har begrundet den anfægtede afgørelse tilstrækkeligt vedrørende spørgsmålet, om der foreligger statsstøtte, og således for det første eksistensen af en fordel, for det andet anvendelse af statsmidler hvad angår den anden, fjerde og sjette foranstaltning og for det tredje en fordrejning af konkurrencen og påvirkning af samhandelen mellem medlemsstaterne.
- 29 Det skal for det første bemærkes, at Kommissionen i den anfægtede afgørelse har anført grundene til, at den fandt, at de omtvistede foranstaltninger vedrørte indrømmelsen af en fordel for Larko, således som det fremgår af henholdsvis 73. og 74. betragtning hvad angår den anden foranstaltning, 80.-85. betragtning hvad angår den tredje foranstaltning, 90.-92. betragtning hvad angår den fjerde foranstaltning og 101. og 102. betragtning hvad angår den sjette foranstaltning.
- 30 I de ovenfor i præmis 29 nævnte betragtninger forklarede Kommissionen dels, at 2008-, 2010- og 2011-garantierne udgjorde statsstøtte, eftersom betingelserne i dens meddelelse om anvendelsen af [artikel 107 TEUF] og [108 TEUF] på statsstøtte i form af garantier (EUT 2008, C 155, s. 10, herefter »garantimeddelelsen«) ikke var opfyldt, idet Larko var en kriseramt virksomhed, og garantipræmien således ikke afspejlede risikoen for misligholdelse af de garanterede lån, og dels at aktiekapitalforhøjelsen af 2009 ikke opfyldte kriteriet om den private investor, da aktionærerne ikke forudgående var forelagt en omstruktureringsplan, selv om Larko var en kriseramt virksomhed.
- 31 For det andet gælder det samme for Kommissionens konklusion om, at den anden, fjerde og sjette foranstaltning indebar anvendelsen af statsmidler, således som det fremgår af henholdsvis 72. betragtning til den anfægtede afgørelse hvad angår den anden foranstaltning, af 89. betragtning hvad angår den fjerde foranstaltning og af 99. betragtning hvad angår den sjette foranstaltning.
- 32 I de ovenfor i præmis 31 anførte betragtninger har Kommissionen forklaret, at de omtvistede foranstaltninger dels indebar en risiko for anvendelse af statsmidler, dels medførte et tab af finansielle ressourcer for staten, hvis disse ressourcer ikke blev korrekt honoreret ved markedspræmier.

- 33 For det tredje gælder det samme for Kommissionens konklusion om, at de omtvistede foranstaltninger kunne påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne og fordreje konkurrencen, således som det fremgår af 75. og 76. betragtning til den anfægtede afgørelse hvad angår den anden foranstaltning og henvisningen til disse i 86., 93. og 103. betragtning til denne afgørelse hvad angår de øvrige omtvistede foranstaltninger.
- 34 I de ovenfor i præmis 33 anførte betragtninger har Kommissionen forklaret, dels at Larko drev virksomhed i den sektor, hvori produkterne blev markedsført i medlemsstaterne, og at virksomheden eksporterede det meste af sin produktion til andre medlemsstater, dels at de omtvistede foranstaltninger gav denne virksomhed mulighed for at fortsætte sin virksomhed i modsætning til andre konkurrenter, der var i finansielle vanskeligheder.
- 35 Selv om den argumentation, der er fremført i de ovenfor i præmis 34 anførte betragtninger – og især argumenterne om anvendelsen af statsmidler og om påvirkningen af konkurrencen og samhandelen mellem medlemsstaterne – er meget kortfattet, er den ikke desto mindre tilstrækkelig til at give en fyldestgørende begrundelse for den anfægtede afgørelse, når der ligeledes tages hensyn til den omstændighed, at Kommissionen har fulgt sin faste afgørelsespraksis, og at sagsøgeren var bekendt med den anfægtede afgørelses sammenhæng. Endvidere har de græske myndigheder under den administrative procedure ikke selv bestridt, at betingelserne om anvendelsen af statsmidler og påvirkningen af konkurrencen og samhandelen mellem medlemsstaterne var opfyldt.
- 36 Det følger heraf, at Kommissionens ræsonnement fremgår klart og utvetydigt af den anfægtede afgørelse og både gav mulighed for, at sagsøgeren kunne udvikle sin argumentation om dette ræsonnements begrundelse, og for, at Retten kan udøve sin prøvelsesret.
- 37 For det andet undersøges sagsøgerens argument om, at Kommissionen ikke begrundede den anfægtede afgørelse tilstrækkeligt hvad angår den tredje, fjerde og sjette foranstaltnings forenelighed med det indre marked i henhold til artikel 107, stk. 2, litra b), TEUF.
- 38 Det skal i denne forbindelse blot bemærkes, dels at de græske myndigheder ikke påberåbte sig den i denne bestemmelse fastsatte undtagelse under den administrative procedure, dels at de omtvistede foranstaltninger ved deres art ikke er egnede til at blive benyttet til at afhjælpe skader, der er forårsaget af usædvanlige begivenheder, eftersom disse foranstaltninger er af almen karakter og uafhængige af de skader, som angiveligt er skabt af de usædvanlige begivenheder.
- 39 Henset hertil kan det ikke foreholdes Kommissionen, at den ikke har givet en tilstrækkelig begrundelse for ikke at anvende artikel 107, stk. 2, litra b), TEUF.
- 40 For det tredje undersøges sagsøgerens argument om, at Kommissionen ikke begrundede den anfægtede afgørelse tilstrækkeligt hvad angår opgørelsen af det beløb, der skal tilbagesøges, vedrørende den anden, fjerde og sjette foranstaltning.
- 41 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at Kommissionen i den anfægtede afgørelse præciserede, at Larko blev indrømmet en fordel ved 2008-, 2010- og 2011-garantierne, fordi Larko, der var en kriseramt virksomhed, uden disse statsgarantier ikke ville have kunnet opnå denne finansiering på markedet. Denne forklaring fremgår af henholdsvis 77. betragtning hvad angår den anden foranstaltning, af 94. betragtning hvad angår den fjerde foranstaltning og af 104. betragtning hvad angår den sjette foranstaltning. Endvidere gav Kommissionen i 56.-66. betragtning en detaljeret beskrivelse af de vanskeligheder, som Larko befandt sig i på det tidspunkt, hvor støtteforanstaltningerne blev truffet.
- 42 Det skal følgelig fastslås, at opgørelsen af den støtte, der skal tilbagesøges, er behørigt begrundet i den anfægtede afgørelse.

43 Endelig skal det mere generelt fastslås, at sagsøgerens argumenter om den manglende begrundelse i vidt omfang falder sammen med sagsøgerens argumenter, som er fremført inden for rammerne af det første og tredje anbringende, og som snarere vedrører det materielle indhold af den begrundelse, der er anført i den anfægtede afgørelse, end spørgsmålet, om denne begrundelse er tilstrækkelig ud fra et formelt synspunkt. Det skal i denne forbindelse blot fastslås, at det følger af fast retspraksis, at begrundelsespligten udgør et væsentligt formkrav, som bør adskilles fra begrundelsens materielle indhold, der henhører under spørgsmålet om lovligheden af den anfægtede retsakt (dom af 22.3.2001, Frankrig mod Kommissionen, C-17/99, EU:C:2001:178, præmis 35, og af 18.1.2005, Confédération Nationale du Crédit Mutuel mod Kommissionen, T-93/02, EU:T:2005:11, præmis 67). Sådanne argumenter må, for så vidt som de er fremsat som led i anbringendet om tilsidesættelse af begrundelsespligten, følgelig forkastes som uvirksomme (jf. i denne retning dom af 3.5.2017, Gfi PSF mod Kommissionen, T-200/16, ikke trykt i Sml., EU:T:2017:294, præmis 34 og den deri nævnte retspraksis).

44 Det andet anbringende skal følgelig forkastes.

Det første anbringende om fejl ved kvalificeringen de omtvistede foranstaltninger som statsstøtte, der er uforenelig med det indre marked

45 Med det første appelanbringende har sagsøgeren påberåbt sig fejl med hensyn til kvalificeringen af de omtvistede foranstaltninger som statsstøtte, der er uforenelig med det indre marked som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF.

46 Dette anbringende er i det væsentlige opdelt i fire led.

47 Det første og det andet led vedrører kvalificeringen af de omtvistede foranstaltninger som statsstøtte, dvs. dels at der foreligger en fordel hvad angår alle de omtvistede foranstaltninger, dels at der er anvendt statsmidler hvad angår den anden, fjerde og sjette foranstaltning.

48 Det tredje og det fjerde led vedrører spørgsmålet om, hvorvidt foranstaltningerne er forenelige med det indre marked i henhold til dels artikel 107, stk. 2, litra b), TEUF hvad angår den tredje, fjerde og sjette foranstaltning, dels i henhold til artikel 107, stk. 3, litra b), TEUF hvad angår den sjette foranstaltning.

Det første led vedrørende eksistensen af en fordel som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF

49 Det skal indledningsvis bemærkes, at artikel 107, stk. 1, TEUF forbyder foranstaltninger, som ved hjælp af statsmidler alene begunstiger visse virksomheder eller visse aktivitetssektorer ved at indrømme en fordel, som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene og kan påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne.

50 Støttebegrebet omfatter ikke blot positive ydelser såsom selve tilskuddene, men ligeledes de indgreb, der under forskellige former letter de byrder, som normalt belaster en virksomheds budget, og derved, uden at være tilskud i ordets egentlige forstand, er af samme art og har tilsvarende virkninger. Statslige indgreb – uanset hvilken form de end måtte have – anses således for støtte, hvis de direkte eller indirekte kan favorisere visse virksomheder eller er at betragte som en økonomisk fordel, som den begunstigede virksomhed ikke ville have opnået under sædvanlige markedsvilkår (jf. dom af 3.4.2014, Frankrig mod Kommissionen, C-559/12 P, EU:C:2014:217, præmis 94 og den deri nævnte retspraksis).

51 De betingelser, som en foranstaltning skal opfylde for at være omfattet af begrebet støtte som omhandlet i artikel 107 TEUF, er derimod ikke opfyldt, hvis den begunstigede offentlige virksomhed kunne opnå den samme fordel som den, der er blevet stillet til rådighed for den ved hjælp af statens midler, på vilkår, der svarer til normale markedsvilkår, idet denne vurdering for offentlige

virksomheder i princippet skal ske under anvendelse af kriteriet om den private investor i en markedsøkonomi (jf. dom af 5.6.2012, Kommissionen mod EDF, C-124/10 P, EU:C:2012:318, præmis 78 og den deri nævnte retspraksis).

- 52 Hvad angår statsstøtte, der er indrømmet i form af en garanti, kan det ikke udelukkes, at en statsgaranti i sig selv giver fordele, som kan indebære en supplerende byrde for staten. En låntager, der har indgået en låneaftale, som garanteres af de offentlige myndigheder i en medlemsstat, opnår nemlig normalt en fordel, da de finansieringsomkostninger, som låntageren bærer, er lavere end dem, som låntageren ville have haft, hvis denne havde måttet opnå den samme finansiering og den samme garanti til markedspris (jf. dom af 3.4.2014, Frankrig mod Kommissionen, C-559/12 P, EU:C:2014:217, præmis 95 og 96 og den deri nævnte retspraksis).
- 53 Det skal herefter bemærkes, at det påhviler Kommissionen at føre bevis for, at der foreligger statsstøtte som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF. I denne henseende skal Kommissionen for at efterprøve, om den begunstigede virksomhed opnår en økonomisk fordel, som den ikke ville have opnået under normale markedsvilkår, i henhold til princippet om den private investor foretage en fuldstændig gennemgang af alle de væsentlige elementer i den omtvistede transaktion og af dens sammenhæng, herunder af den begunstigede virksomheds situation og det pågældende marked (jf. dom af 26.5.2016, Frankrig og IFP Énergies nouvelles mod Kommissionen, T-479/11 og T-157/12, EU:T:2016:320, præmis 71 og den deri nævnte retspraksis).
- 54 Hvad nærmere bestemt angår kriteriet om den private investor fremgår det af retspraksis, at dette kriterium, når det finder anvendelse, er blandt de elementer, som Kommissionen har pligt til at tage hensyn til for at fastslå, om der foreligger en sådan støtte (dom af 5.6.2012, Kommissionen mod EDF, C-124/10 P, EU:C:2012:318, præmis 103).
- 55 Det følger heraf, at det, når det viser sig, at kriteriet om den private investor kan finde anvendelse, tilkommer Kommissionen at anmode den pågældende medlemsstat om at give den alle relevante oplysninger, som sætter den i stand til at undersøge, om betingelserne for anvendelighed og anvendelse af dette kriterium er opfyldt, og den kan kun nægte at undersøge sådanne oplysninger, hvis de fremlagte beviser er blevet fastlagt efter vedtagelsen af beslutningen om at foretage den pågældende investering (dom af 5.6.2012, Kommissionen mod EDF, C-124/10 P, EU:C:2012:318, præmis 104). Såfremt medlemsstaten fremlægger beviser, har Kommissionen således pligt til at foretage en samlet vurdering, som skal tage hensyn til alle de relevante beviser i sagen, der gør det muligt for den at afgøre, om den modtagende virksomhed klart ikke kunne have opnået tilsvarende ydelser hos en sådan privat operatør (dom af 24.1.2013, Frucona Košice mod Kommissionen, C-73/11 P, EU:C:2013:32, præmis 73).
- 56 Når dette er sagt, tilkommer det den, hvis en medlemsstat under den administrative procedure påberåber sig kriteriet om den private investor, i tvivlstilfælde utvetydigt og på grundlag af objektive elementer, som kan efterprøves, at føre bevis for, at beslutningen om at gennemføre foranstaltningen blev truffet i dens egenskab af aktionær. Det skal af disse elementer klart fremgå, at den pågældende medlemsstat forud for eller samtidigt med indrømmelsen af den økonomiske fordel har besluttet ved den foranstaltning, som faktisk er blevet gennemført, at investere i den kontrollerede offentlige virksomhed. Der kan i denne forbindelse kræves beviser, hvorefter fremgår, at denne beslutning er baseret på økonomiske vurderinger, som kan sammenlignes med dem, som en rationel privat investor, som befinder sig i en situation, som ligger så tæt som muligt på den situation, som nævnte medlemsstat befinder sig i, under de foreliggende omstændigheder ville have udført, inden denne foretog en sådan investering med henblik på at fastslå den fremtidige rentabilitet af en sådan investering (dom af 5.6.2012, Kommissionen mod EDF, C-124/10 P, EU:C:2012:318, præmis 82-84).
- 57 Derimod er økonomiske vurderinger foretaget efter tildelingen af nævnte fordel, den efterfølgende konstatering af, at den af den pågældende medlemsstat foretagne investering reelt var rentabel, eller efterfølgende begrundelser for valget af den fremgangsmåde, som blev fulgt, ikke tilstrækkelige til at

godtgøre, at denne medlemsstat forud for eller samtidigt med denne tildeling har truffet en sådan beslutning i sin egenskab af aktionær (dom af 5.6.2012, Kommissionen mod EDF, C-124/10 P, EU:C:2012:318, præmis 85). Ved bedømmelsen af, om en stat har iagttaget en handlemåde, som en fornuftig investor ville have fulgt under markedsøkonomiske vilkår, og af, om statens handlemåde er økonomisk rationel, skal der foretages en vurdering af situationen, som den var på det tidspunkt, da de finansielle støtteforanstaltninger blev truffet, hvorved der ikke må tages hensyn til omstændighederne, som de har udviklet sig sidenhen (dom af 16.5.2002, Frankrig mod Kommissionen, C-482/99, EU:C:2002:294, præmis 71). Dette er navnlig tilfældet, når Kommissionen undersøger, om der er tale om statsstøtte i forhold til en investering, som den ikke er blevet underrettet om, og som allerede er blevet gennemført af den pågældende medlemsstat på det tidspunkt, hvor den foretager sin undersøgelse (jf. i denne retning dom af 25.6.2015, SACE og Sace BT mod Kommissionen, T-305/13, appelleret, EU:T:2015:435, præmis 94).

- 58 Hvad endelig angår rækkevidden af domstolsprøvelsen af den anfægtede afgørelse i henhold til artikel 107, stk. 1, TEUF skal det bemærkes, at begrebet statsstøtte efter definitionen i denne bestemmelse har en retlig karakter og skal fortolkes på grundlag af objektive elementer. Af denne grund skal Unionens retsinstanser principielt under hensyntagen såvel til de konkrete omstændigheder i den sag, der verserer for dem, som til, at Kommissionens vurderinger er af teknisk eller kompleks karakter, gennemføre en fuldstændig efterprøvelse af, om en foranstaltning henhører under artikel 107, stk. 1, TEUF (jf. dom af 2.3.2012, Nederlandene mod Kommissionen, T-29/10 og T-33/10, EU:T:2012:98, præmis 100 og den deri nævnte retspraksis).
- 59 Det følger imidlertid ligeledes af fast retspraksis, at domstolsprøvelsen er begrænset med hensyn til, om en foranstaltning falder ind under artikel 107, stk. 1, TEUF i en sag, hvor Kommissionens bedømmelse er af teknisk eller kompleks karakter. Det tilkommer imidlertid Retten at afgøre, om dette er tilfældet (jf. dom af 2.3.2012, Nederlandene mod Kommissionen, T-29/10 og T-33/10, EU:T:2012:98, præmis 101 og den deri nævnte retspraksis). Når Kommissionen skal anvende kriteriet om den private investor med henblik på at afgøre, om en foranstaltning falder ind under anvendelsesområdet for artikel 107, stk. 1, TEUF, indebærer anvendelsen af dette kriterium i denne forbindelse som regel, at Kommissionen foretager en kompleks økonomisk bedømmelse (jf. i denne retning dom af 2.9.2010, Kommissionen mod Scott, C-290/07 P, EU:C:2010:480, præmis 68).
- 60 Selv om Kommissionen på statsstøtteområdet ganske vist har et vidt skøn, hvis udøvelse indebærer økonomiske vurderinger, der skal foretages på EU-plan, indebærer det dog ikke, at Unionens retsinstanser skal afholde sig fra at kontrollere Kommissionens fortolkning af oplysninger af økonomisk art. Det følger således af Domstolens praksis, at Unionens retsinstanser ikke blot skal tage stilling til bl.a. den materielle nøjagtighed af de beviser, der henvises til, samt oplysningernes troværdighed og sammenhæng, men ligeledes kontrollere, om disse oplysninger udgør alle de relevante oplysninger, som skal tages i betragtning i forbindelse med en vurdering af en kompleks situation, og om disse oplysninger taler til støtte for de heraf dragne konklusioner (dom af 2.9.2010, Kommissionen mod Scott, C-290/07 P, EU:C:2010:480, præmis 64 og 65, og af 2.3.2012, Nederlandene mod Kommissionen, T-29/10 og T-33/10, EU:T:2012:98, præmis 102).
- 61 Inden for rammerne af denne kontrol tilkommer det imidlertid ikke Unionens retsinstanser at sætte deres eget økonomiske skøn i stedet for Kommissionens. Den kontrol, som Unionens retsinstanser foretager af Kommissionens komplekse økonomiske vurderinger, er således en begrænset kontrol, der nødvendigvis må begrænses til en efterprøvelse af, om de processuelle regler er overholdt, om begrundelsen er tilstrækkelig, om de faktiske omstændigheder materielt er rigtige, samt om der foreligger et åbenbart urigtigt skøn eller magtfordrejning (dom af 2.9.2010, Kommissionen mod Scott, C-290/07 P, EU:C:2010:480, præmis 66, og af 2.3.2012, Nederlandene mod Kommissionen, T-29/10 og T-33/10, EU:T:2012:98, præmis 103).
- 62 Det er i lyset af disse principper, at de argumenter, sagsøgeren har fremført vedrørende hver af de omtvistede støtteforanstaltninger, skal undersøges.

– Den anden foranstaltning (2008-garantien)

- 63 Sagsøgeren har gjort gældende, at 2008-garantien ikke indrømmer en fordel som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF, da den opfylder bestemmelserne fastsat i garantimeddelelsens punkt 3.2, litra a)-d).
- 64 For det første har Kommissionen foretaget en urigtig anvendelse af betingelsen fastsat i garantimeddelelsens punkt 3.2, litra a), som bestemmer, at låntageren ikke er en kriseramt virksomhed, for at udelukke statsstøtte.
- 65 Larkos økonomiske situation forværredes medio 2008, mens virksomheden fra 2004 til medio 2008 var rentabel og fremviste positive økonomiske oplysninger, og den var derfor først en »kriseramt virksomhed« som omhandlet i rammebestemmelserne for redning og omstrukturering fra 2009, da virksomhedens økonomiske situation forværredes efter et internationalt prisfald på nikkel.
- 66 Den afgørende dato for anvendelsen af kriteriet om den private investor, dvs. den dato, hvor garantien blev stillet, er i anden halvdel af 2008, dvs. før afslutningen af regnskabsåret 2008, og således inden de negative resultater opstod i virksomhedens årsregnskaber. I modsætning til, hvad Kommissionen har gjort gældende, overholdt Larko den i græsk lovgivning fastsatte forpligtelse til at vedtage passende foranstaltninger, da virksomhedens egenkapital blev lavere end 50%, ved at indkalde virksomhedens generalforsamling inden for seks måneder efter afslutningen af regnskabsåret 2008.
- 67 For det andet har Kommissionen foretaget en urigtig anvendelse af betingelsen fastsat i garantimeddelelsens punkt 3.2, litra d), som foreskriver, at der betales markedspris for garantien.
- 68 Garantipræmien på 1% p.a. afspejler Larkos solvens på tidspunktet for indrømmelsen af garantien, idet der tages hensyn til rentabiliteten for de tre forudgående år. Desuden fik Larko også i løbet af 2008 ydet et lån uden garanti af ATE Bank, og endelig var den nævnte præmie i overensstemmelse med de præmier, som den græske stat modtog for de lånegarantier, som var indrømmet andre selskaber, der befandt sig i en situation, der kunne sammenlignes med Larkos.
- 69 For det tredje har Kommissionen foretaget en urigtig anvendelse af betingelserne fastsat i garantimeddelelsens punkt 3.2, litra b) og c), hvoraf litra b) foreskriver, at garantien skal være knyttet til en bestemt finansiel transaktion, være fastsat til et bestemt maksimumsbeløb og være tidsbegrænset, og litra c) foreskriver, at »garantien [højst dækker] 80% af de enkelte udestående lån eller andre finansielle forpligtelser[, idet] denne begrænsning [ikke gælder] garantier, der dækker gældsbeviser«.
- 70 Kommissionen har set bort fra den omstændighed, at garantien kunne måles korrekt, og at garantiens dækningsgrad på 100% var berettiget for en garanti, der er indrømmet for at dække et gældsbevis, som omhandlet i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/109/EF af 15. december 2004 om harmonisering af gennemsigtighedskrav i forbindelse med oplysninger om udstedere, hvis værdipapirer er optaget til handel på et reguleret marked, og om ændring af direktiv 2001/34/EF (EUT 2004, L 390, s. 38).
- 71 Kommissionen har bestridt sagsøgerens argumenter.
- 72 Det skal bemærkes, at Kommissionen i den anfægtede afgørelse konkluderede, at Larko med den pågældende foranstaltning blev indrømmet en selektiv fordel, da denne virksomhed ikke opfylder betingelserne fastsat i garantimeddelelsens punkt 3.2, litra a) og d): Dels var Larko en kriseramt virksomhed, dels afspejlede præmien på 1% ikke risikoen for misligholdelse af de garanterede lån.

- 73 Det skal således efterprøves, om Kommissionen med føje konkluderede, at betingelserne fastsat i garantimeddelelsens punkt 3.2, litra a) og d), ikke var opfyldt i det foreliggende tilfælde, og i givet fald om den manglende opfyldelse af disse betingelser var tilstrækkelig til at godtgøre, at den pågældende foranstaltning gav Larko en fordel som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF uafhængigt af de i denne meddelelses punkt 3.2, litra b) og c), fastsatte betingelser.
- 74 Hvad angår betingelsen fastsat i garantimeddelelsens punkt 3.2, litra a), skal det efterprøves, om Kommissionen med føje kunne konkludere, at Larko var en kriseramt virksomhed i denne meddelelses forstand, og i bekræftende fald om den græske stat havde eller burde have haft kendskab til virksomhedens vanskelige situation, da den ydede garantien i 2008.
- 75 Hvad angår kvalificeringen af Larko som »kriseramt virksomhed« skal det bemærkes, at garantimeddelelsens punkt 3.2, litra a), henviser til rammebestemmelserne for redning og omstrukturering.
- 76 Af relevans for det foreliggende tilfælde fastsætter disse rammebestemmelser følgende:
- Ifølge punkt 9 er en virksomhed kriseramt, »når virksomheden ikke med egne finansielle midler eller med de midler, som virksomheden kan opnå fra ejeren/aktionærer og kreditorer, er i stand til at standse de tab, som uden de offentlige myndigheders indgriben næsten med sikkerhed vil medføre virksomhedens ophør på kort eller mellemlang sigt«.
 - I henhold til punkt 10, litra a), betragtes en virksomhed som udgangspunkt uanset dens størrelse som kriseramt, »hvis der er tale om et selskab med begrænset ansvar, når over halvdelen af den tegnede kapital er forsvundet, og over en fjerdedel af denne kapital er gået tabt i løbet af de sidste 12 måneder«.
 - Ifølge punkt 11 kan en virksomhed, »[s]elv hvis ingen af de i punkt 10 nævnte omstændigheder foreligger, [...] alligevel anses for kriseramt, især hvis de sædvanlige tegn på, at en virksomhed er kriseramt, er til stede, såsom voksende underskud, faldende omsætning, voksende lagerbeholdninger, overskudskapacitet, faldende cash flow, stigende gældsætning, stigende finansieringsudgifter og faldende eller opbrugt nettoformue«.
- 77 I det foreliggende tilfælde kvalificerede Kommissionen i 56.-66. betragtning til den anfægtede afgørelse Larko som en »kriseramt virksomhed« ved indrømmelsen af de omtvistede foranstaltninger, herunder 2008-garantien. Kommissionen støttede sig på Larkos årsregnskaber for regnskabsårene fra 2007 til første halvdel af 2012 og fremførte følgende omstændigheder:
- For det første havde Larko hvad angår anvendelsen af punkt 10, litra a), i rammebestemmelserne for redning og omstrukturering i løbet af 2008 en negativ egenkapital, og virksomhedens akkumulerede tab var højere end den tegnede kapital. I denne forbindelse skyldes den omstændighed, at størrelsen af virksomhedens tegnede kapital ikke blev halveret med mere end halvdelen som fastsat i disse rammebestemmelsernes punkt 10, udelukkende, at virksomheden ikke havde truffet de i græsk lovgivning fastsatte passende foranstaltninger.
 - For det andet oplevede Larko for så vidt angår rammebestemmelsernes punkt 11 et betydeligt fald i omsætningen fra 2007 til 2009 og betydelige tab i 2008 og 2009. Selv om virksomhedens omsætning og indtjening steg i 2010 og 2011, var disse stigninger endvidere ikke tilstrækkeligt til at sikre Larkos finansielle genopretning.
 - For det tredje og i modsætning til de græske myndigheders bemærkninger skyldtes Larkos vanskeligheder i 2008 og 2009 ikke prisfaldet på ferronikkel.

- 78 Det skal fastslås, at virksomheden i betragtning af de økonomiske resultater, som den anfægtede afgørelse henviser til, og som sagsøgeren ikke har bestridt, bl.a. havde en negativ egenkapital, hvilket medførte et betydeligt fald i størrelsen af virksomhedens tegnede kapital, et fald i dens omsætning på næsten halvdelen heraf i forhold til det forudgående år og betydelige tab.
- 79 Det skal i denne forbindelse først bemærkes, at den omstændighed, at Larko havde en negativ egenkapital, som Kommissionen har fremført, kan betragtes som en vigtig indikator for, at en virksomhed befinder sig i en økonomisk vanskelig situation (jf. i denne retning dom af 3.3.2010, Freistaat Sachsen m.fl. mod Kommissionen, T-102/07 og T-120/07, EU:T:2010:62, præmis 106). Det samme gælder for det betydelige fald i omsætningen og Larkos betydelige akkumulerede tab i 2008, hvilke omstændigheder i øvrigt er anført i punkt 11 i rammebestemmelserne for redning og omstrukturering (jf. præmis 77, tredje afsnit, ovenfor).
- 80 Det fremgår desuden af de dokumenter, der er vedlagt sagsakterne, at 2008-garantien blev indrømmet ved ministeriel beslutning af 22. december 2008. Den omstændighed, at forringelsen først begyndte at vise sig fra medio 2008, hindrede ikke Kommissionen i at konkludere, at Larko var kriseramt i slutningen af 2008, da garantien blev stillet.
- 81 Som det er fremhævet i 63. og 64. betragtning til den anfægtede afgørelse, ændrer den omstændighed, at den vanskelige situation var fremkaldt af et uventet prislefald på ferronikkel, såfremt dette forudsættes godtgjort, ikke i sig selv på konklusionen om, at Larko var en kriseramt virksomhed.
- 82 Det følger heraf, at Kommissionen på grundlag af de oplysninger, den havde til rådighed, og henset til sin skønsmargen (jf. den ovenfor i præmis 60 nævnte retspraksis), med føje kunne konkludere, at Larko var en kriseramt virksomhed, da 2008-garantien blev stillet for virksomheden.
- 83 Når dette er sagt, skal det efterprøves, om den græske stat, da 2008-garantien blev stillet, som aktionær i Larko burde have haft kendskab til denne virksomheds vanskelige situation. I henhold til den ovenfor i præmis 56 nævnte retspraksis skal spørgsmålet om, hvorvidt en medlemsstat har handlet som en privat investor, nemlig vurderes på det tidspunkt, hvor sidstnævnte traf sin beslutning om at investere.
- 84 Sagsøgeren har gjort gældende, at denne vanskelige situation først viste sig efter 2008, da den blev anført i virksomhedens finansielle oplysninger, som blev udfærdiget ved regnskabsårets afslutning. Som svar på et spørgsmål fra Retten har Larko præciseret, at virksomheden som et ikke-børsnoteret selskab ikke var forpligtet til at udfærdige kvartalsregnskaber eller andre mellemliggende opgørelser, og det har ikke fremlagt sådanne oplysninger for Retten.
- 85 Der er ingen oplysninger, som er indført i sagens akter, der med sikkerhed godtgør, at medlemsstaten havde kendskab til Larkos vanskelige situation, da garantien blev stillet i 2008. Spørgsmålet er således, om Kommissionen har løftet bevisbyrden ved i det væsentlige at støtte sig på den formodning, at den græske stat burde have haft kendskab til, at Larko var kriseramt i slutningen af 2008, da garantien blev stillet.
- 86 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at det følger af den ovenfor i præmis 56 nævnte retspraksis, at hvis en medlemsstat under den administrative procedure påberåber sig kriteriet om den private investor, påhviler det den i tvivlstilfælde utvetydigt og på grundlag af objektive elementer, som kan efterprøves, at føre bevis for, at beslutningen om at gennemføre foranstaltningen blev truffet i dens egenskab af aktionær, bl.a. på grundlag af beviser, hvoraf fremgår, at denne beslutning er baseret på økonomiske vurderinger, som kan sammenlignes med dem, som en rationel privat investor, der befinder sig i en situation, som ligger så tæt som muligt på den situation, som nævnte medlemsstat befinder sig i, under de foreliggende omstændigheder ville have udført, inden denne foretog en sådan investering med henblik på at fastslå den fremtidige rentabilitet af en sådan investering.

- 87 I det foreliggende tilfælde fastslog Kommissionen allerede i indledningsafgørelsen, at Larko havde været en kriseramt virksomhed siden 2008, hvilket fremgik af virksomhedens årsregnskaber, som det er anført ovenfor i præmis 78. Sagsøgeren har i øvrigt i sine processkrifter anført, at »[virksomhedens] dårlige økonomiske ry begyndte at vise sig fra juli 2008«, og at »[den] herefter [havde] oplevet en alvorlig forværring, som endelig [førte] den til i slutningen af året at have et ekstremt dårligt ry«, idet den fremhævede, at »[virksomheden] indtil midten af året [havde] været rentabel og haft gode økonomiske resultater«.
- 88 Herefter har hverken de græske myndigheder under den administrative procedure eller sagsøgeren under denne sag godtgjort, at den græske stat tog noget skridt for at få oplysninger om Larkos økonomiske og finansielle situation, da garantien blev stillet i 2008. Myndighederne har heller ikke, på grundlag af bl.a. sidstnævntes regnskaber, godtgjort, at de ikke kunne have kendskab til de finansielle vanskeligheder, som sagsøgeren stod over for.
- 89 Det skal under disse omstændigheder fastslås, at det var rimeligt eller i det mindste ikke åbenbart urigtigt, at Kommissionen konkluderede, at en påpasselig aktionær i hvert fald ville have indhentet oplysninger om virksomhedens aktuelle økonomiske og finansielle situation, inden den stillede en garanti som 2008-garantien. Der var endvidere tale om denne virksomheds hovedaktionær, og foranstaltningen var indrømmet mod afslutningen af regnskabsåret.
- 90 Det skal på baggrund af disse betragtninger bemærkes, at Kommissionen ikke anlagde et åbenbart urigtigt skøn, da den kvalificerede Larko som en kriseramt virksomhed ved indrømmelsen af den anden foranstaltning og følgelig fastslog, at den i garantimeddelelsens punkt 3.2, litra a), fastsatte betingelse ikke var opfyldt.
- 91 Dernæst skal det bemærkes, at garantimeddelelsens punkt 3.2, litra d), i det væsentlige foreskriver, at der normalt bør udbetales en rimelig præmie for at bære risikoen for det garanterede beløb.
- 92 Nærmere bestemt følger det af garantimeddelelsens punkt 3.2, litra d), at den pris, der betales for garantien, skal sammenlignes med den tilsvarende garantipræmie på de finansielle markeder. Hvis der ikke kan findes en sådan garantipræmie, skal de samlede finansielle omkostninger ved det garanterede lån, herunder rentesatsen og garantipræmien, sammenlignes med markedsprisen for et tilsvarende lån uden garanti. Der skal i begge tilfælde tages hensyn til garantiens og det underliggende låns karakteristika, og navnlig transaktionsbeløbet og transaktionens varighed, den sikkerhed, der stilles af låntageren, og andre forhold, der påvirker vurderingen af tilbagebetalingsgraden, sandsynligheden for, at låntageren misligholder sine forpligtelser på grund af sin finansielle situation, sin branche og sine fremtidsudsigter samt andre økonomiske forhold. Ved denne analyse bør det især være muligt at klassificere låntageren på grundlag af kreditrisikoen (kreditvurdering) ved enten at lægge vægt på en klassificering foretaget af et internationalt anerkendt kreditvurderingsbureau eller på grundlag af en intern kreditvurdering i den bank, der yder det underliggende lån.
- 93 I det foreliggende tilfælde lagde Kommissionen i 73. betragtning til den anfægtede afgørelse til grund, at en garantipræmie på 1% p.a. »i betragtning af [Larkos] betydelige finansielle vanskeligheder og navnlig den høje gældsrate [...] ikke [kunne] anses for at afspejle risikoen for misligholdelse af de garanterede lån«.
- 94 Selv om denne konstatering ikke er særligt detaljeret, er den ikke behæftet med et åbenbart urigtigt skøn.
- 95 Det er korrekt, at Kommissionen hverken har fastlagt den tilsvarende garantipræmie på de finansielle markeder eller markedspræmien for et tilsvarende ikke-garanteret lån. Kommissionen har heller ikke klassificeret Larko på grundlag af kreditrisikoen foretaget af et internationalt bureau eller af den bank, der yder det underliggende lån.

- 96 I betragtning af Larkos vanskelige økonomiske og finansielle situation var det imidlertid ikke åbenbart urigtigt at konkludere, at virksomheden ikke uden et statsligt indgreb kunne have opnået 2008-garantien mod betaling af en præmie, der var så lav, som normalt anvendes på transaktioner, der ikke indebærer høje risici.
- 97 Selv om Kommissionen i indledningsafgørelsens punkt 37 klart anførte, at det ikke umiddelbart fremgår, at en præmie på 1% afspejlede risikoen for misligholdelse af de garanterede lån, henset til Larkos betydelige økonomiske vanskeligheder og navnlig den høje gældsrate og forekomsten af negativ egenkapital, har hverken sagsøgeren eller de græske myndigheder under den formelle undersøgelsesprocedure fremlagt oplysninger, der kan bevise, at den pågældende præmie svarede til en præmie, der blev tilbudt på de finansielle markeder, eller til markedsprisen på et lignende ikke-garanteret lån.
- 98 På denne baggrund kunne Kommissionen i betragtning af Larkos økonomiske situation med føje begrænse sig til at bemærke, at en garantipræmie på 1% p.a. ikke kunne anses for at afspejle risikoen for misligholdelse af de garanterede lån.
- 99 Hvad angår de andre konkrete argumenter, som sagsøgeren har fremført, skal det henset til selskabets vanskelige situation for det første bemærkes, at det er svært at lægge til grund, at en privat investor ville have stillet denne garanti alene på grundlag af Larkos rentabilitet i de forudgående tre år uden nogen oplysning, der godtgjorde det nævnte selskabs aktuelle betalingsdygtighed, og uden henvisning til dets fremtidsudsigter.
- 100 For det andet skal det fastslås, at ATE Banks ydelse af et ikke-garanteret lån ikke er tilstrækkeligt til at godtgøre Larkos solvens, eftersom denne bank tilhører den græske stat. Som Kommissionen har gjort gældende, påviser den omstændighed, at Larko – efter indrømmelsen af et ikke-garanteret lån af ATE Bank – opnåede et lån, der krævede den omtvistede garanti, at selskabets økonomiske situation var forværret yderligere i løbet af året.
- 101 For det tredje kan den omstændighed, at den græske stat stillede garantier for andre virksomheder med sammenlignelige præmier, ikke i sig selv sidestilles med en privat investors adfærd.
- 102 Det følger heraf, at Kommissionen ikke anlagde et åbenbart urigtigt skøn, da den konkluderede, at garantipræmien på 1% p.a. ikke var i overensstemmelse med en privat investors adfærd.
- 103 Som sagsøgeren har anført, opstår herefter spørgsmålet, hvorvidt opfyldelsen af betingelserne fastsat i garantimeddelelsens punkt 3.2, litra b) og c), er tilstrækkelig til at udelukke, at der foreligger en fordel som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF, selv om de i denne meddelelses punkt 3.2, litra a) og d), fastsatte betingelser ikke er opfyldt.
- 104 Det skal i denne henseende bemærkes, at denne meddelelses punkt 3.2 præciserer, at de i dette punkts litra a)-d) anførte betingelser samlet set »er tilstrækkelig[e] til at udelukke statsstøtte«. Det følger heraf, at overholdelsen af en eller flere af disse betingelser ikke i sig selv kan udelukke statsstøtte.
- 105 Selv om det ganske vist er korrekt, som det er præciseret i garantimeddelelsens punkt 3.6, og som sagsøgeren har gjort gældende, at den manglende overholdelse af en af de betingelser, der er fastsat i denne garantimeddelelse, ikke er ensbetydende med, at garantien automatisk skal betragtes som statsstøtte, skal det, som det fremgår af præmis 74-102 ovenfor, fastslås, at Kommissionen i den anfægtede afgørelse ikke foretog en sådan automatisk kvalificering, men støttede sin afgørelse på konkrete oplysninger med henblik på at godtgøre, at den omtvistede foranstaltning ikke var i overensstemmelse med princippet om den private investor.

106 I lyset af disse betragtninger skal det bemærkes, at sagsøgerens argumenter om overholdelsen af de betingelser, der er fastsat i garantimeddelelsens punkt 3.2, litra b) og c), er uvirksomme. Overholdelsen af disse to betingelser er, selv om den forudsættes godtgjort, nemlig ikke i sig selv tilstrækkelig til at udelukke, at der forelå en fordel som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF.

107 Det første anbringendes første led skal således forkastes, for så vidt som det vedrører den anden foranstaltning.

– *Den tredje foranstaltning (aktiekapitalforhøjelsen af 2009)*

108 Sagsøgeren har gjort gældende, at aktiekapitalforhøjelsen af 2009 ikke indrømmer en fordel som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF, eftersom den af følgende årsager er i overensstemmelse med princippet om den private investor:

- For det første tilsigtede den græske stat som aktionær med denne aktiekapitalforhøjelse at sikre Larkos rentabilitet på lang sigt ved at beskytte dette selskabs økonomiske værdi i en periode med recession og ved at opnå en fordel på mellem- og langt sigt ved salget af dette selskab.
- For det andet blev aktiekapitalforhøjelsen fulgt af vedtagelsen af foranstaltninger med henblik på at nedbringe produktionsomkostningerne og at forbedre Larkos konkurrenceevne.
- For det tredje forsøgte staten at erhverve aktiemajoriteten med henblik på at iværksætte salget af selskabet.
- For det fjerde er den anfægtede afgørelse behæftet med en fejl hvad angår bedømmelsen af ETE's andel i den pågældende aktiekapitalforhøjelse.
- For det femte sondres i denne afgørelse med urette mellem ETE's og statens andele. Subsidiært burde aktiekapitalforhøjelsen af 2009 ikke anses for en fordel som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF for det beløb, der var nødvendigt for at bevare den samme aktieandel som den, den græske stat havde inden aktiekapitalforhøjelsen, og således for at forsvare den græske stats »dynamiske stilling som aktionær«.

109 Kommissionen har bestridt sagsøgerens argumenter.

110 I den anfægtede afgørelse lagde Kommissionen til grund, at aktiekapitalforhøjelsen af 2009 indrømmede en fordel som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF, dels fordi aktionærene ikke var blevet forelagt en omstruktureringsplan inden aktiekapitalforhøjelsen, selv om Larko var en kriseramt virksomhed, dels var aktiekapitalforhøjelsens endelige størrelse utilstrækkelig til at dække Larkos negative egenkapital, og aktiekapitalforhøjelsen kunne følgelig ikke anses for en foranstaltning, der beskyttede virksomhedens værdi og støttede dens omstrukturering. Kommissionen fremhævede ligeledes, at ETE's andel ikke var tilstrækkeligt bevis for, at staten deltog samtidig med private aktionærer, eftersom dette selskab ikke alene var forbundet med Larko som aktionær, men ligeledes som fordringshaver, samt at staten allerede havde stillet en garanti for Larko i 2008, og endelig at den anden aktionær, Public Power Corporation, havde erklæret, at dette selskab ikke ville deltage i en aktiekapitalforhøjelse.

111 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at sagsøgeren, som Kommissionen har gjort gældende, ikke har fremlagt noget bevis, f.eks. en egentlig virksomhedsplan (*business plan*), som godtgør, at den græske stat havde vurderet Larkos rentabilitet på lang sigt. Som svar på et spørgsmål fra Retten har sagsøgeren fremlagt referatet fra sit ekstraordinære bestyrelsesmøde den 18. marts 2009, hvoraf fremgår, at bestyrelsesformanden tilkendegav, at en virksomhedsplan var blevet fremlagt under et møde med finansministeren og andre aktionærer den 19. december 2008. Det fremgår imidlertid ikke

af sagens akter, at en sådan plan, som i øvrigt ikke er blevet forelagt Retten, og hvis eksistens Kommissionen har bestridt, blev sendt til Kommissionen under den administrative procedure. Eksistensen af denne plan er, selv hvis den anses for godtgjort, således ikke relevant med henblik på bedømmelsen af lovligheden af den anfægtede afgørelse.

- 112 På denne baggrund udgør fraværet af oplysninger, der godtgør, at den græske stat havde vurderet Larkos rentabilitet på lang sigt, et vigtigt indicium for manglen på økonomisk rationalitet ved den pågældende aktiekapitalforhøjelse.
- 113 I modsætning til, hvad Kommissionen har anført i 80. betragtning til den anfægtede afgørelse, var den reelle aktiekapitalforhøjelse, som i 16. betragtning til denne afgørelse opgøres til 65,5 mio. EUR, hvoraf ca. 45 mio. EUR blev betalt af den græske stat, ganske vist ikke tilstrækkelig til at dække Larkos negative egenkapital, der, som det fremgår af tabellen i 56. betragtning til denne afgørelse, udgjorde 35 mio. EUR. Der er imidlertid tale om en fejl, som ikke kan rejse tvivl om, at den bedømmelse, som Kommissionen foretog, og som hovedsageligt var støttet på fraværet af en omstruktureringsplan, var velbegrunderet.
- 114 Det var følgelig rimeligt eller i hvert fald ikke åbenbart urigtigt at konkludere, at en påpasselig investor i sin egenskab af aktionær under omstændighederne i den foreliggende sag ikke ville have foretaget en så stor rekapitalisering uden oplysninger af nogen art om dette selskabs økonomiske og finansielle perspektiver eller en omstruktureringsplan, eftersom Larko var en kriseramt virksomhed.
- 115 Dette resultat anfægtes ikke af de øvrige konkrete argumenter, som sagsøgeren har fremført.
- 116 Først og fremmest er den omstændighed, at der principielt var fastsat foranstaltninger med henblik på konsolidering og levedygtighed, hvis den forudsættes godtgjort, ikke i sig selv et forhold, der kan godtgøre rentabiliteten ved aktiekapitalforhøjelsen af 2009, hvilket gælder så meget desto mere, når der ikke foreligger en egentlig omstruktureringsplan. Det samme gælder for det dokument, som sagsøgeren har fremlagt som svar på Rettens spørgsmål, og som indeholder en liste over meget generiske foranstaltninger til reduktion af omkostningerne, selv hvis det antages, at denne liste blev fremlagt af de græske myndigheder under den administrative procedure, hvilket ikke er godtgjort.
- 117 Sagsøgeren har endvidere ikke fremlagt nogen oplysning, som ligger forud for aktiekapitalforhøjelsen af 2009, og som godtgør, at staten med denne foranstaltning rent faktisk tilsigtede at erhverve en aktiemajoritet i Larkos egenkapital med henblik på at iværksætte salget af dette selskab, og at denne strategi var i overensstemmelse med princippet om den private investor. I øvrigt giver referatet fra generalforsamlingen i Larko i 2009, som sagsøgeren har fremlagt, ikke præcise oplysninger i denne retning.
- 118 Desuden fremgår det ikke af sagsakterne, at den græske stats erhvervelse af aktiemajoriteten ville have tilgodeset salget af Larko på gunstigere vilkår, og at denne erhvervelse således var i overensstemmelse med en privat aktionærs adfærd.
- 119 Hvad endelig angår den omstændighed, at ETE også deltog i aktiekapitalforhøjelsen af 2009, skal det for det første bemærkes, at samtidigheden af offentlige og private investeringer ikke i sig selv – selv i tilfælde af betydelige private investeringer – kan være tilstrækkelig til at nå til den konklusion, at der ikke foreligger statsstøtte som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF, uden at tage hensyn til de andre relevante faktiske eller retlige elementer (jf. i denne retning dom af 11.9.2012, Corsica Ferries France mod Kommissionen, T-565/08, EU:T:2012:415, præmis 122).
- 120 For det andet skal det ligeledes bemærkes, at statens bidrag var dobbelt så stort som ETE's bidrag, og at sidstnævnte, som var hovedaktionær inden kapitalforøgelsen, blev den næststørste aktionær efter denne transaktion. Endvidere bekræfter ETE's årsregnskab for 2008, som Kommissionen har fremlagt,

at ETE fuldstændigt havde ophævet den bogførte værdi af sin kapitalandel i Larko, eftersom selskabet, henset til Larkos finansielle vanskeligheder, ikke forventede at genvinde den bogførte værdi af investeringen. På denne baggrund støtter ETE's aktieandel ikke sagsøgerens argumenter.

121 Det første anbringendes første led skal således forkastes for så vidt angår den tredje foranstaltning.

– *Den fjerde foranstaltning (2010-garantien)*

122 Sagsøgeren har gjort gældende, at 2010-garantien ikke indrømmer en fordel som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF, eftersom den af følgende årsager er i overensstemmelse med princippet om den private investor:

- For det første var garantistillelse under omstændighederne i den foreliggende sag almindelig praksis, ligesom det i den dom, der blev afsagt af Areios Pagos (den øverste domstol i civile sager og straffesager), hvormed domsfuldbyrdelsen blev udsat, blev anset for sandsynligt, at Larko ville få medhold i den nationale tvist.
- For det andet var Larko en kriseramt virksomhed og ville have lidt uoprettelig skade som følge af den hurtigere beslaglæggelse af aktiver, hvis garantien ikke blev stillet, og den græske stat skulle dermed som aktionær støtte selskabet med henblik på at forberede dets privatisering.
- For det tredje svarede 2010-garantiens dækning, varighed og præmie til markedsvilkårene.
- For det fjerde fremgår det på ingen måde, at ETE i modsætning til, hvad der er anført i 42. betragtning til den anfægtede afgørelse, ikke ville have givet en garantierklæring uden statens garanti. Under alle omstændigheder var ETE's stilling ganske særlig, idet selskabet var hovedaktionær i et af Larkos kreditorselskaber, som var dets modpart i de retslige procedurer, som led i hvilke 2010-garantien var blevet stillet.

123 Sagsøgeren har under sagen endvidere gjort gældende, at denne foranstaltning ikke indrømmer en fordel, idet staten har gæld til selskabet, hvilket gælder uafhængigt af, at de græske myndigheder i modsætning til, hvad disse har gjort gældende for den sjette foranstaltning, ikke påberåbte sig dette argument under den administrative procedure.

124 Kommissionen har bestridt sagsøgerens argumenter.

125 I den anfægtede afgørelse fastslog Kommissionen, at selv om det kan være almindelig forretningspraksis at stille garantier under lignende omstændigheder, påtog staten sig i denne sag hele risikoen og stillede garanti for gæld, mens Larko var i vanskeligheder, og den private aktionær, ETE, delte ikke denne risiko forholdsmæssigt. Endvidere opfyldte den pågældende foranstaltning ikke betingelserne fastsat i garantimeddelelsens punkt 3.2, idet præmien på 2% ikke afspejlede risikoen for Larkos misligholdelse.

126 Det skal bemærkes, at sagsøgerens argumenter ikke kan rejse tvivl om denne konklusion.

127 For det første er der intet, der antyder, at det i dommen afsagt af Areios Pagos (den øverste domstol i civile sager og straffesager) om udsættelse af fuldbyrdelsen blev anset for sandsynligt, at Larko ville få medhold i den nationale tvist. I modsætning til, hvad sagsøgeren har gjort gældende, indebærer den omstændighed, at denne retsinstans forkaster begæringen om udsættelse af gennemførelse, »hvis det ikke anses for sandsynligt, at der foreligger en risiko for skade«, ikke nødvendigvis, at denne ret i det omvendte tilfælde, hvor den som i den foreliggende sag indrømmer udsættelse, finder det sandsynligt, at der gives medhold i den nationale tvist, eftersom den ovennævnte dom alene vedrører risikoen for skade og ikke eksistensen af gæld i den nationale tvist.

- 128 Under alle omstændigheder er dette argument uvirksomt. Uafhængigt af, om der gives medhold i den nationale tvist, og om gælden således findes, fastslog Kommissionen, at der forelå statsstøtte, eftersom staten havde påtaget sig hele risikoen og stillede garanti for gæld, mens Larko var i vanskeligheder, at den private aktionær, ETE, ikke delte denne risiko forholdsmæssigt, og at præmien på 2% ikke afspejlede risikoen for Larkos misligholdelse (jf. præmis 125 ovenfor).
- 129 For det andet begrundes den omstændighed, at Larko var en kriseramt virksomhed, ud fra en privat aktionærs synspunkt, ikke, at staten, når det var nødvendigt for aktionærerne at gribe ind, påtog sig hele risikoen alene mod betaling af en meget lav præmie.
- 130 For det tredje har sagsøgeren ikke godtgjort, at Kommissionen anlagde et åbenbart urigtigt skøn, da den fandt, at en præmie på 2% ikke svarede til markedsvilkårene, når der tages hensyn til denne præmies beskedne størrelse og til den omstændighed, at Larko som kriseramt virksomhed risikerede at gøre sig skyldig i misligholdelse.
- 131 For det fjerde og uafhængigt af, om de græske myndigheder eventuelt anerkendte, at ETE ikke ville have afgivet garantierklæringen uden statsgaranti, som det fremgår af 42. betragtning til den anfægtede afgørelse, skal det fastslås, at ETE i modsætning til, hvad der med rimelighed kan forventes i sammenhæng med en privat aktionær, ikke delte den risiko, der fulgte af den pågældende garanti, med staten.
- 132 Selv om det antages, at ETE i betragtning af den særlige stilling, som denne bank befandt sig i, ikke kunne forventes at dele risikoen for 2010-garantien, forholder det sig ikke desto mindre således, at Larko som anført ovenfor under alle omstændigheder ikke kunne have opnået en sådan garanti på markedet, og at præmien på 2% ikke afspejlede selskabets risiko for misligholdelse. Kommissionen anlagde således ikke et åbenbart urigtigt skøn, da den fastslog, at Larko havde modtaget en fordel, som selskabet ikke kunne have fået på markedet.
- 133 Det første anbringendes første led skal således forkastes for så vidt angår den fjerde foranstaltning.

– *Den sjette foranstaltning (2011-garantierne)*

- 134 Sagsøgeren har gjort gældende, at 2011-garantierne ikke indrømmer en fordel som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF, da det eventuelle støtteelement i disse garantier opvejes af den overskydende skat, som selskabet har krav på hos den græske stat.
- 135 I den anfægtede afgørelse forkastede Kommissionen mere specifikt med urette de græske myndigheders argument om, at Larkos fordringer mod den græske stat forbundet med skattetilbagebetaling kunne godtgøres med støtten. I denne henseende er bedømmelsen af den pågældende foranstaltning i modstrid med bedømmelsen af den femte foranstaltning (jf. præmis 5 ovenfor), hvorved Kommissionen medgav, at en lignende modregning ikke medførte en selektiv fordel.
- 136 Sagsøgeren har anført, at dette argument ikke vedrører en modregning mellem overskydende skat, som staten skal betale til Larko, og en fremtidig gæld, men en modregning af denne overskydende skat i det eventuelle støtteelement i 2011-garantierne, som fandtes på tidspunktet for indrømmelsen af denne støtte i slutningen af 2011. Dette argument er endvidere ikke selvmodsigende, for så vidt som der efter den inden for rammerne af den femte foranstaltning foretagne modregning fandtes en statslig gæld til selskabet.
- 137 Kommissionen har bestridt sagsøgerens argumenter.

- 138 I den anfægtede afgørelse henviste Kommissionen hvad angår bedømmelsen af 2011-garantierne til sin bedømmelse af den anden og fjerde foranstaltning, hvorom den konkluderede, at disse gav Larko en selektiv fordel, idet selskabet var en kriseramt virksomhed, og præmien på 1% ikke afspejlede risikoen for misligholdelse af de garanterede lån.
- 139 Det skal først fastslås, at Kommissionens bedømmelse hvad angår den anden og fjerde foranstaltning ikke er behæftet med et åbenbart urigtigt skøn, som det fremgår af præmis 63-107 og 122-133 ovenfor.
- 140 Det skal herefter fastslås, at sagsøgeren ikke kan udlede noget argument af Kommissionens bedømmelse af den femte foranstaltning, hvorved Kommissionen godtgjorde, at erstatningen af forudbetalingen af en ekstra skat med en garantierklæring, som var forbundet med et søgsmål, ikke udgjorde statsstøtte.
- 141 Hvad angår sidstnævnte foranstaltning anerkendte Kommissionen nemlig i 97. betragtning til den anfægtede afgørelse, at det var en retsinstans, der på grundlag af objektive kriterier og i overensstemmelse med national ret, som fandt anvendelse på alle virksomheder i en tilsvarende situation, gav Larko ret til at erstatte forudbetalingen af den ekstra skat med garantierklæringer.
- 142 Dette er imidlertid ikke tilfældet med den sjette foranstaltning, hvorom sagsøgeren, som de græske myndigheder har gjort gældende, har anført, at den tildelte fordel blev kompenseret af statens skyldige beløb til selskabet, nemlig tilbagebetaling af skat. Det fremgår således af fast retspraksis, at en foranstaltning ikke kan undgå at blive kvalificeret som statsstøtte, når støttemodtageren er pålagt en særlig byrde, der adskiller sig fra og ikke vedrører den pågældende støtte (jf. dom af 26.2.2015, Orange mod Kommissionen, T-385/12, ikke trykt i Sml., EU:T:2015:117, præmis 40 og den deri nævnte retspraksis).
- 143 Det skal derfor fastslås, at Kommissionen ikke anlagde et åbenbart urigtigt skøn, da den i den anfægtede afgørelse fastslog, at den sjette foranstaltning gav Larko en fordel som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF.
- 144 Det første anbringendes første led skal således forkastes for så vidt angår den sjette foranstaltning, og det første led skal dermed forkastes i sin helhed.
- Det andet led vedrørende anvendelsen af statsmidler som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF for så vidt angår den anden, fjerde og sjette foranstaltning*
- 145 Som led i det andet led har sagsøgeren anfægtet Kommissionens bedømmelse vedrørende anvendelsen af statsmidler for så vidt angår den anden, fjerde og sjette foranstaltning.
- 146 Sagsøgeren har gjort gældende, at disse foranstaltninger ikke indebar anvendelsen af statsmidler, eftersom de ikke medførte en tilstrækkeligt konkret risiko for statens budget, henset til selskabets solvens, den omstændighed, at selskabet ikke tidligere havde påberåbt sig garantier, og at de nævnte garantier ikke efterfølgende er blevet påberåbt.
- 147 Sagsøgeren har desuden tilføjet, at den sjette foranstaltning ikke omfatter anvendelse af statsmidler, eftersom den græske stat på tidspunktet for garantistillelsen skyldte Larko ca. 60. mio. EUR for tilbagebetaling af skatter, såsom merværdiafgift (moms).
- 148 Kommissionen har bestridt sagsøgerens argumenter.

- 149 Det skal indledningsvis bemærkes, at bedømmelsen i nærværende sag af betingelsen om anvendelse af statsmidler er sekundær i forhold til den bedømmelse af, om der foreligger en selektiv fordel, som var genstand for det første anbringendes første led. Det fremgår nemlig af fast retspraksis, at enhver statsgaranti, der ikke betales på markedsvilkår, kan indebære et tab af statsmidler, selv om garantien ikke udløses, for så vidt som den kan indebære en ekstra byrde for staten (jf. i denne retning dom af 3.4.2014, Frankrig mod Kommissionen, C-559/12 P, EU:C:2014:217, præmis 95 og den deri nævnte retspraksis).
- 150 Eftersom 2008-, 2010- og 2011-garantierne ikke blev stillet på markedsvilkår, skal det følgelig fastslås, at disse foranstaltninger omfatter anvendelse af statsmidler som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF.
- 151 Hvad angår den sjette foranstaltning kan denne konklusion endvidere ikke drages i tvivl ved, at Larko, forudsat at det anses for godtgjort, er berettiget til betaling af skyldige beløb, nemlig skattetilbagebetalinger. Som det fremgår af den ovenfor i præmis 142 nævnte retspraksis, kan en foranstaltning nemlig ikke undgå at blive kvalificeret som statsstøtte, når støttemodtageren er pålagt en særlig byrde, der adskiller sig fra og ikke vedrører den pågældende støtte.
- 152 Derfor skal det første anbringendes andet led forkastes.

Det tredje led om den manglende kvalificering af den tredje, fjerde og sjette foranstaltning som statsstøtte, der er forenelig med det indre marked i henhold til artikel 107, stk. 2, litra b), TEUF

- 153 Sagsøgeren har gjort gældende, at den tredje, fjerde og sjette foranstaltning skulle anses for at være statsstøtte, der var forenelig med det indre marked i henhold til artikel 107, stk. 2, litra b), TEUF, idet foranstaltningerne blev indrømmet for at afhjælpe det tab, der var forårsaget af to usædvanlige begivenheder:
- Den første vedrører ophøret af anvendelsen af flere elektriske ovne på Larkos anlæg efter to arbejdsulykker med dødelig udgang den 2. og 26. august 2009, hvilket nedsatte selskabets produktionsevne betydeligt.
 - Den anden vedrører den omstændighed, at den græske stat ophørte med at udbetale overskydende skat efter den økonomiske og finansielle krise i Grækenland, som hvad angår sagsøgeren havde fremkaldt alvorlige likviditetsproblemer og dermed vanskeligheder med adgang til at optage lån.
- 154 Kommissionen har bestridt sagsøgerens argumenter.
- 155 Det skal indledningsvis bemærkes, at det følger af artikel 107, stk. 2, litra b), TEUF, at »støtte, hvis formål er at råde bod på skader, der er forårsaget af naturkatastrofer eller af andre usædvanlige begivenheder«, er forenelig med det indre marked.
- 156 Da artikel 107, stk. 2, litra b), TEUF er en undtagelse til det generelle princip om statsstøttes uforenelighed med det indre marked, som er indeholdt i artikel 107, stk. 1, TEUF, skal den fortolkes restriktivt. Kun de økonomiske skader, der direkte er forårsaget af naturkatastrofer eller af andre usædvanlige begivenheder, gør denne bestemmelse anvendelig. Der skal derfor være en direkte sammenhæng mellem de skader, der er forårsaget af den usædvanlige begivenhed, og statsstøtten, og det er nødvendigt med så præcis en vurdering af de lidte skader som muligt (jf. dom af 25.6.2008, Olympiaki Aeroporia Ypiresies mod Kommissionen, T-268/06, EU:T:2008:222, præmis 52 og den deri nævnte retspraksis).
- 157 I den anfægtede afgørelse undersøgte Kommissionen ikke de omtvistede foranstaltningers forenelighed med den pågældende bestemmelse, idet de græske myndigheder ikke havde påberåbt sig denne bestemmelse.

- 158 Som sagsøgeren har gjort gældende, blev de to ovennævnte omstændigheder ganske vist påberåbt sporadisk i forhold til den tredje og fjerde foranstaltning i de græske myndigheders bemærkninger under den administrative procedure.
- 159 Det skal imidlertid fastslås, at disse myndigheder dels ikke har påberåbt sig den begrundelse, der er fastsat i artikel 107, stk. 2, litra b), TEUF, i forhold til disse omstændigheder. Dels er der i modsætning til, hvad der kræves i henhold til den ovenfor i præmis 156 nævnte retspraksis, ingen forbindelse mellem det tab, der angiveligt er fremkaldt af de to begivenheder, som sagsøgeren har påberåbt sig, og garantiernes størrelse og den pågældende aktiekapitalforhøjelse, som i øvrigt udgør generelle foranstaltninger, der er dårligt egnede til en anvendelse som den af sagsøgeren tilsigtede.
- 160 Intet gav således anledning til at tro, at den ovennævnte undtagelse kunne anvendes på omstændighederne i den foreliggende sag. Kommissionen kan derfor ikke kritiseres for ikke af egen drift at have undersøgt, om den tredje og fjerde foranstaltning, og så meget desto mindre den sjette foranstaltning, for hvilke disse omstændigheder end ikke var påberåbt, var forenelige med det indre marked (jf. analogt dom af 15.6.2005, Regione autonoma della Sardegna mod Kommissionen, T-171/02, EU:T:2005:219, præmis 166-168).
- 161 Henset til ovenstående betragtninger skal det fastslås, at Kommissionen ikke anlagde et åbenbart urigtigt skøn, da den ikke erklærede, at de omtvistede foranstaltninger var forenelige med det indre marked i henhold til artikel 107, stk. 2, litra b), TEUF.
- 162 Det første anbringendes tredje led skal følgelig forkastes.

Det fjerde led om den manglende kvalificering af den sjette foranstaltning som støtte, der er forenelig med det indre marked i henhold til artikel 107, stk. 3, litra b), TEUF

- 163 Sagsøgeren har gjort gældende, at den sjette foranstaltning skulle anses for forenelig med det indre marked i henhold til artikel 107, stk. 3, litra b), TEUF, idet den var forenelig med Kommissionens meddelelse om midlertidige EF-rammebestemmelser for statsstøtte, der ydes for at lette adgangen til finansiering under den nuværende finansielle og økonomiske krise (EUT 2009, C 83, s. 1, herefter »de midlertidige rammebestemmelser af 2009«), som »forlænget« ved Kommissionens meddelelse om midlertidige EU-rammebestemmelser for statsstøtte, der ydes for at lette adgangen til finansiering under den nuværende finansielle og økonomiske krise (EUT 2011, C 6, s. 5, herefter »de midlertidige rammebestemmelser af 2011«). Sagsøgeren har præciseret, at det følger af de midlertidige rammebestemmelser af 2011, fortolket i lyset af de midlertidige rammebestemmelser af 2009, at selskabet ikke var en kriseramt virksomhed den 1. juli 2008, og at disse rammebestemmelser fastsætter »safe harbour«-præmier, såsom præmien på 1%, der er fastsat i den pågældende foranstaltning.
- 164 Subsidiært har sagsøgeren anført, at den pågældende foranstaltning helt eller delvis skal anses for forenelig med det indre marked i henhold til artikel 107, stk. 3, litra b), TEUF og rammebestemmelserne for redning og omstrukturering. Selskabet har gjort gældende, at de græske myndigheder, som det fremgår af disses bemærkninger, havde anmeldt den pågældende foranstaltning til Kommissionen med en fil vedhæftet mailen af 16. marts 2012.
- 165 Kommissionen har bestridt sagsøgerens argumenter.
- 166 Det skal indledningsvis bemærkes, at det fremgår af fast retspraksis, at Kommissionen ved anvendelsen af artikel 107, stk. 3, TEUF råder over et vidt skøn, hvis udøvelse indebærer komplicerede økonomiske og sociale vurderinger (jf. dom af 8.3.2016, Grækenland mod Kommissionen, C-431/14 P, EU:C:2016:145, præmis 68 og den deri nævnte retspraksis). Herved skal domstolskontrollen med udøvelsen af dette skøn begrænses til en prøvelse af, om procedurereglerne og begrundelsesforskrifterne er overholdt, om de omstændigheder, som er lagt til grund, er materielt

korrekte, og om der er begået en retlig fejl eller er foretaget et åbenbart urigtigt skøn ved vurderingen af de faktiske omstændigheder eller begået magtfordrejning (jf. dom af 11.9.2008, Tyskland m.fl. mod Kronofrance, C-75/05 P og C-80/05 P, EU:C:2008:482, præmis 59 og den deri nævnte retspraksis).

- 167 Kommissionen har imidlertid med vedtagelsen af sådanne vejledende regler og med offentliggørelsen heraf, hvorved det tilkendegives, at den fremover vil anvende dem på de af reglerne omhandlede tilfælde, pålagt sig selv en begrænsning i udøvelsen af nævnte skøn og kan principielt ikke fravige disse regler uden i givet fald at blive mødt med en sanktion for en tilsidesættelse af almindelige retsgrundsætninger, såsom ligebehandlingsprincippet eller princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, medmindre den angiver en begrundelse i forhold til disse grundsætninger for at fravige sine egne regler (jf. dom af 10.7.2012, Smurfit Kappa Group mod Kommissionen, T-304/08, EU:T:2012:351, præmis 84 og den deri nævnte retspraksis).
- 168 Det skal for det første bemærkes, at Kommissionen i 115. betragtning til den anfægtede afgørelse fastslog, at den sjette foranstaltning ikke opfyldte betingelserne i de midlertidige rammebestemmelser af 2011, eftersom Larko var en kriseramt virksomhed. Kommissionen fastslog ligeledes, at de to garantiers samlede beløb oversteg Larkos årlige lønsum, garantien dækkede over mere end 90% af lånet, og en præmie på 1% p.a. kunne ikke betragtes som en markedspræmie, der afspejler risikoen for misligholdelse af de garanterede lån.
- 169 Det skal i denne forbindelse først fastslås, at 2011-garantierne i modsætning til, hvad sagsøgeren har gjort gældende, henhører under anvendelsesområdet for de midlertidige rammebestemmelser af 2011, som var gældende, da de blev stillet, og ikke ligeledes anvendelsesområdet for de midlertidige rammebestemmelser af 2009
- 170 [Som berigtiget ved kendelse af 14. marts 2018] Det skal herefter blot fastslås, at 2011-garantierne i hvert fald ikke opfylder visse kumulative betingelser, der er fastsat i de midlertidige rammebestemmelser af 2011, som fandt anvendelse på den foreliggende sag, navnlig følgende betingelser:
- I punkt 2.3, andet afsnit, litra b), i de midlertidige rammebestemmelser af 2011 bestemmes, at for store virksomheder, såsom Larko, kan medlemsstaterne beregne den årlige præmie for nye garantier på grundlag af »safe harbour«-reglerne i bilaget. For virksomheder med rating »CCC« og derunder fastsættes den laveste »safe harbour«-præmie til 380 basispoint, hvorimod præmien for 2011-garantierne er 1%, dvs. 100 basispoint.
 - Punkt 2.3, andet afsnit, litra d), i de midlertidige rammebestemmelser af 2011 kræver, at det maksimale lånebeløb ikke overstiger støttemodtagerens samlede årlige lønsum for 2010, mens de græske myndigheder i deres bemærkninger, som de er gengivet i 51. betragtning, andet punktum, litra d), til den anfægtede afgørelse, anerkendte, at det samlede beløb for de to garanterede lån oversteg Larkos årlige lønsum med 3 mio. EUR.
 - Punkt 2.3, andet afsnit, litra f), i de midlertidige rammebestemmelser af 2011 kræver, at garantien ikke dækker over 80% af lånet i hele lånets løbetid, mens garantierne dækkede 100%, hvilket de græske myndigheder selv har erkendt i de ovennævnte bemærkninger, som de er gengivet i 51. betragtning, andet punktum, litra e), til den anfægtede afgørelse. I denne henseende er den omstændighed, som disse myndigheder har påberåbt sig, at den pågældende foranstaltning »var Lar[k]os eneste mulighed for at få adgang til finansiering som følge af den særlige situation i den græske økonomi«, uvirksom.
 - Punkt 2.3, andet afsnit, litra i), i de midlertidige rammebestemmelser af 2011 kræver, at kriseramte virksomheder er udelukket fra denne foranstaltning, hvorimod det står fast, at Larko var en kriseramt virksomhed ved indrømmelsen af den sjette foranstaltning. I denne forbindelse forkastes sagsøgerens argument om, at denne bestemmelses henvisning til kriseramte virksomheder i lyset af

punkt 4.3.2, andet afsnit, litra i), i de midlertidige rammebestemmelser af 2009 skal fortolkes således, at den kun vedrører virksomheder, der ikke var kriseramte den 1. juli 2008, idet dette argument modsiger selve ordlyden af punkt 2.3, andet afsnit, litra i), i de midlertidige rammebestemmelser af 2011, der finder anvendelse i det foreliggende tilfælde.

- 171 Endelig skal det bemærkes, at punkt 2.1, femte afsnit, i de midlertidige rammebestemmelser af 2011 præciserer, at medlemsstaterne skal bevise, at de statsstøtteforanstaltninger, de anmelder til Kommissionen i henhold til disse rammebestemmelser, er nødvendige og relevante for at afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i den berørte medlemsstats økonomi, mens det i det foreliggende tilfælde ikke fremgår af sagsakterne, at de græske myndigheder anmeldte den pågældende foranstaltning korrekt eller fremlagde et sådant bevis.
- 172 Det skal for det andet bemærkes, at Kommissionen i 116. betragtning til den anfægtede afgørelse fastslog, at den sjette foranstaltning ikke kunne kvalificeres som redningsstøtte, idet de græske myndigheder hverken havde påberåbt sig dette argument eller fremlagt en anmeldelse i denne henseende. I 117. betragtning til denne afgørelse tilføjede Kommissionen, at de betingelser, der er fastsat ved de i rammebestemmelserne for redning og omstrukturering fastsatte betingelser, heller ikke var opfyldt, eftersom de pågældende garantier ikke var afsluttet efter seks måneder, de græske myndigheder ikke havde anmeldt nogen omstruktureringsplan eller plan for afvikling af virksomheden, og der ikke var dokumentation for, at støtten blev begrænset til det nødvendige minimum.
- 173 Det skal i denne henseende blot fastslås, dels at de græske myndigheder ikke anmeldte den sjette foranstaltning i lyset af rammebestemmelserne for redning og omstrukturering, dels at det i hvert fald ikke fremgår af sagsakterne, at disse myndigheder inden for seks måneder efter iværksættelsen fremlagde en omstruktureringsplan eller en likvidationsplan eller dokumentation for, at lånet var blevet fuldstændig tilbagebetalt, og/eller at garantien var blevet ophævet, hvilket er i strid med det i disse rammebestemmelser punkt 25, litra c), fastsatte.
- 174 Henset til ovenstående betragtninger skal det fastslås, at Kommissionen ikke anlagde et åbenbart urigtigt skøn, da den erklærede, at den sjette foranstaltning ikke udgjorde statsstøtte, der var forenelig med det indre marked i henhold til de midlertidige rammebestemmelser af 2011 og rammebestemmelserne for redning og omstrukturering.
- 175 Dermed skal det første anbringendes fjerde led og følgelig det første anbringende i sin helhed forkastes.

Det tredje anbringende, der er fremsat subsidiært, om fejl ved opgørelsen af den støtte, der skal tilbagesøges vedrørende den anden, fjerde og sjette foranstaltning

- 176 Med det tredje anbringende, som omfatter argumenter, der underbygges meget spredt i hele stævningen, har sagsøgeren gjort gældende, at der foreligger en tilsidesættelse af artikel 14, stk. 1, i forordning nr. 659/99 hvad angår den anden, fjerde og sjette foranstaltning, nemlig støtte i form af garanti, eftersom Kommissionen begik fejl ved opgørelsen af den støtte, der skulle tilbagesøges, og anordnede tilbagesøgning heraf i strid med Unionens grundlæggende principper.
- 177 For det første blev garantierne ikke udløst, og de garanterede lån var allerede helt eller delvist tilbagebetalt.
- 178 For det andet har Kommissionen ikke bevist, at der foreligger »ekstraordinære omstændigheder« som omhandlet i garantimeddelelsens punkt 4.1, tredje afsnit, litra a), idet kvalificeringen af Larko som en kriseramt virksomhed ikke var tilstrækkelig til at godtgøre, at sådanne omstændigheder forelå. Det var i det foreliggende tilfælde endvidere muligt at sammenligne de omtvistede præmier med andre markedspræmier eller i mangel heraf at beregne disse præmier i henhold til de relevante bestemmelser i Kommissionens Meddelelse om revision af metoden for fastsættelse af referencesatsen

og kalkulationsrenten (EUT 2008, C 14, s. 6) og i bilagene til de midlertidige rammebestemmelser af 2009 og de midlertidige rammebestemmelser af 2011. Endvidere opfylder den blotte omstændighed, at det var »tvivlsomt«, om Larko ville have været begunstiget af markedets garantier uden statens indgreb, ikke det bevisniveau, der er krævet til et sådant bevis.

179 Kommissionen har bestridt sagsøgerens argumenter.

180 Det skal indledningsvis bemærkes, at ingen EU-retlig bestemmelse kræver, at Kommissionen, når den fastslår, at en støtte, som er erklæret uforenelig med fællesmarkedet, skal tilbagebetales, skal fastsætte den nøjagtige størrelse af det tilbagebetalingspligtige støttebeløb (dom af 12.10.2000, Spanien mod Kommissionen, C-480/98, EU:C:2000:559, præmis 25, og af 12.5.2005, Kommissionen mod Grækenland, C-415/03, EU:C:2005:287, præmis 39). Hvis Kommissionen beslutter at udstede pålæg om tilbagesøgning af et bestemt beløb, skal den dog i overensstemmelse med sin forpligtelse til at behandle en sag omhyggeligt og upartisk inden for rammerne af artikel 108 TEUF så præcist som muligt efter sagens omstændigheder fastsætte værdien af den støtte, virksomheden har oppebåret. Ved genoprettelsen af den situation, som bestod inden støttens udbetaling, er Kommissionen forpligtet til at sikre, at den reelle fordel, som støtten indebærer, ophæves, og dermed til at udstede pålæg om tilbagesøgning af hele støtten. Den kan ikke udstede pålæg om tilbagesøgning af et lavere eller større beløb end værdien af den støtte, som den begunstigede har modtaget (jf. dom af 29.3.2007, Scott mod Kommissionen, T-366/00, EU:T:2007:99, præmis 95 og den deri nævnte retspraksis).

181 Det skal for det første bemærkes, at det følger af den ovenfor i præmis 57 nævnte retspraksis, at der ved bedømmelsen af, om en stat har iagttaget en handlemåde, som en fornuftig investor ville have fulgt under markedsøkonomiske vilkår, og af, om statens handlemåde er økonomisk rationel, skal foretages en vurdering af situationen, som den var på det tidspunkt, da de finansielle støtteforanstaltninger blev truffet, og at der ikke må tages hensyn til omstændighederne, som de har udviklet sig sidenhen.

182 Det er således på det tidspunkt, hvor garantien gives, og ikke det tidspunkt, hvor garantien påberåbes, eller det tidspunkt, hvor der foretages udbetalinger i henhold til garantien, at det skal afgøres, om garantien eventuelt udgør statsstøtte, og, i bekræftende fald, størrelsen heraf skal beregnes (jf. i denne retning dom af 17.12.2015, SNCF mod Kommissionen, T-242/12, appelleret, EU:T:2015:1003, præmis 332). Endvidere udgør den manglende udløsning af garantierne og den af sagsøgeren påberåbte angiveligt hele eller delvise tilbagebetaling af de garanterede lån et senere forhold, som ikke kan tages i betragtning ved beregningen af den uforenelige støtte.

183 For det andet skal det undersøges, om Kommissionen i 77., 94. og 104. betragtning (som implicit henviser til 77. betragtning) til den anfægtede afgørelse kunne konkludere, at Larko modtog en fordel, der svarede til hele det garanterede lånebeløb, fordi selskabet uden statsgarantien ikke ville have kunnet opnå denne finansiering på markedet.

184 Det skal i denne henseende bemærkes, at Kommissionen i 56.-66. betragtning til den anfægtede afgørelse analyserede sagsøgerens økonomiske og finansielle situation på det tidspunkt, hvor støtteforanstaltningerne blev ydet, og på grundlag heraf konkluderede, at selskabet var en kriseramt virksomhed, som befandt sig i en meget kompliceret situation. På grundlag af denne virksomheds væsentligste finansielle oplysninger for regnskabsårene fra 2007 til første halvår 2012 bemærkede Kommissionen et fast og betydeligt fald i virksomhedens omsætning, og at dens egenkapital var negativ.

185 I 77. betragtning til den anfægtede afgørelse konkluderede Kommissionen, at 2008-garantien (den anden foranstaltning) udgjorde statsstøtte, og at støtten svarede til hele det garanterede lånebeløb, fordi »det [var] tvivlsomt, at Lar[k]o, i lyset af virksomhedens økonomiske vanskeligheder, ville have opnået finansiering på markedet uanset vilkårene«. I 104. betragtning til denne afgørelse konkluderede Kommissionen det samme hvad angår 2011-garantierne (den sjette foranstaltning). Hvad angår

2010-garantien (den fjerde foranstaltning) anførte Kommissionen i 94. betragtning til den denne afgørelse, at statsstøttebeløbet svarede til det garanterede beløb, fordi »det [var] indlysende, at ingen fornuftig markedsaktør uanset vilkårene ville have kunnet stille garanti for dette beløb over for Lar[k]o i betragtning af virksomhedens økonomiske vanskeligheder«.

186 Hvad angår den anden og sjette foranstaltning skal det først fastslås, at udtrykket »tvivlsomt« tidligere var anvendt passende ved Kommissionens foreløbige bedømmelse i 39. betragtning til indledningsafgørelsen, og at anvendelsen af dette udtryk ganske vist forekom mindre egnet til at udtrykke Kommissionens endelige bedømmelse i den anfægtede afgørelse for så vidt angår den omstændighed, at Larko ikke på markedet ville have haft adgang til foranstaltninger, der kunne sammenlignes med de omtvistede foranstaltninger, så meget desto mere som Kommissionen som led i en bedømmelse, der i det væsentlige var identisk, anvendte udtrykket »tvivlsomt« om disse foranstaltninger og udtrykket »indlysende« om den fjerde foranstaltning. Kommissionen har i sine processkrifter præciseret, at »en omstændighed anses for godtgjort, når det findes mere sandsynligt, at den foreligger, end at den ikke foreligger«, hvilket indebærer en forpligtelse til at vurdere de faktiske omstændigheder på passende vis.

187 Herefter skal det bemærkes, at det som led i den anfægtede afgørelse og 77. betragtning hertil, som sagsøgeren ikke kan være ubekendt med, fremgår tilstrækkelig klart, at Kommissionen mente, at det i hvert fald var lidet sandsynligt, at Larko som følge af sine økonomiske vanskeligheder kunne have opnået et lån på markedet uden den græske stats indgreb. Hvad angår den anden foranstaltning præciseres i denne 77. betragtning, efter at det i samme betragtning er anført, at »det [var] tvivlsomt, at [Larko], i lyset af virksomhedens økonomiske vanskeligheder, ville have opnået finansiering på markedet uanset vilkårene«, at »[...] Kommissionen [med andre ord mener], at [Larko] modtog en fordel, der svarer til det garanterede lånebeløb, fordi [virksomheden] uden statsgarantien ikke ville have kunnet opnå den pågældende finansiering på markedet«. Det samme gælder for 104. betragtning om den sjette foranstaltning, hvori delvist henvises til bedømmelsen af den anden foranstaltning.

188 Under omstændighederne i den foreliggende sag kan anvendelsen af udtrykket »tvivlsomt« ikke i sig selv rejse tvivl om begrundelsen for den bedømmelse, som Kommissionen foretog hvad angår den anden og sjette foranstaltning.

189 Det skal endvidere bemærkes, at selv om det under visse omstændigheder ikke kan udelukkes, at den fordel, der følger af en statsgaranti, kan svare til hele det garanterede lån, kan en sådan konklusion for det første ikke støttes på, at lånet ikke ville være blevet indrømmet uden garantien, hvilken omstændighed henhører under kvalificeringen som statsstøtte og ikke under opgørelsen af støttebeløbet. For det andet og i modsætning til, hvad Kommissionen har gjort gældende, kan anvendelsen af muligheden for at beregne den fordel, der følger af en statsgaranti, som svarende til hele det garanterede lån, ikke begrundes med den omstændighed alene, at den begunstigede virksomhed var kriseramt, hvorved der tages hensyn til de alvorlige følger af en sådan tilgang, og navnlig til risikoen for, at den begunstigede bliver forpligtet til at betale hele lånet til staten, selv om virksomheden var i stand til at betale det nævnte lån til sin kreditor.

190 Denne fortolkning har Kommissionen selv bekræftet i garantimeddelelsens punkt 4.1, tredje afsnit, litra a), som er affattet således:

»[...] [E]n eventuel garant, der opererer under markedsøkonomiske forhold, ville kræve en høj præmie af kriseramte virksomheder på det tidspunkt, hvor garantien ydes, på grund af den forventede misligholdelsesgrad. Hvis der er særlig stor sandsynlighed for, at låntageren ikke vil kunne indfri lånet, eksisterer denne markedspræmie måske slet ikke, og under ekstraordinære omstændigheder kan garantiens støtteelement vise sig at være lige så højt som det beløb, der faktisk dækkes af garantien.«

- 191 Det fremgår af garantimeddelelsens punkt 4.1, tredje afsnit, litra a), som Kommissionen har anført, at den har anvendt i det foreliggende tilfælde, at bedømmelsen af støtteelementet i en garanti fører til progressive resultater, indtil det konstateres, at det nævnte element svarer til hele det lån, der er dækket af garantien, hvilket kan forekomme, når der foreligger »ekstraordinære omstændigheder«, hvor det er udelukket, at låntager vil kunne indfri det lån, der er dækket af garantien, med sine egne midler.
- 192 Endelig er det korrekt, at Kommissionen i 77., 94. og 104. betragtning til den anfægtede afgørelse, idet den fastslog, at Larko havde modtaget en fordel, der svarede til de garanterede lån, støttede sig på en mangelfuld begrundelse, der alene omtaler Larkos »økonomiske vanskeligheder«.
- 193 Det fremgår imidlertid af den anfægtede afgørelse som helhed, og navnlig af 56.-66. betragtning hertil, at Larko på det tidspunkt, hvor støtteforanstaltningerne blev indrømmet, befandt sig i en meget ømtålelig situation, bl.a. fordi virksomhedens omsætning faldt konstant, og egenkapitalen var negativ, hvilket gav indtryk af, at hele virksomhedens aktiekapital var tabt. På denne baggrund kan Kommissionen ikke foreholdes at have begået en retlig fejl ved at konkludere, at der forelå »ekstraordinære omstændigheder«, som gav sig udslag i, at Larko ikke havde mulighed for at tilbagebetale hele lånet med sine egne midler. Eftersom disse forhold endvidere ikke modsiges af andre forhold, som de græske myndigheder eller sagsøgeren har fremført under proceduren, og som er tilføjet sagsakterne i denne sag, vurderede Kommissionen med føje de omtvistede foranstaltninger på grundlag af de oplysninger, som den rådede over, da den vedtog den anfægtede afgørelse (jf. i denne retning dom af 24.9.2002, Falck og Acciaierie di Bolzano mod Kommissionen, C-74/00 P og C-75/00 P, EU:C:2002:524, præmis 168). I øvrigt kan en sagsøger ikke for retten påberåbe sig forhold, som ikke blev fremført under den administrative procedure som omhandlet i artikel 108 TEUF (dom af 13.6.2002, Nederlandene mod Kommissionen, C-382/99, EU:C:2002:363, præmis 49 og 76; jf. ligeledes i denne retning dom af 14.9.1994, Spanien mod Kommissionen, C-278/92 – C-280/92, EU:C:1994:325, præmis 31).
- 194 Henset til det ovenstående skal det bemærkes, at Kommissionen på trods af, at formuleringen af visse betragtninger til den anfægtede afgørelse ikke er helt ukritisabel, ikke anlagde et urigtigt skøn, da den konkluderede, at størrelsen af den statsstøtte i form af garantier, som sagsøgeren blev indrømmet, under omstændighederne i den foreliggende sag svarede til hele det garanterede lån.
- 195 Det tredje anbringende og søgsmålet som helhed skal derfor forkastes, uden at det er nødvendigt at undersøge, om den anden påstand om tilbagebetaling af »det beløb, som direkte eller indirekte måtte være blevet »tilbagesøgt« fra sagsøgeren til gennemførelse af den anfægtede afgørelse, [...] med tillæg af renter«, kan antages til realitetsbehandling

Sagsomkostninger

- 196 Ifølge procesreglementets artikel 134, stk. 1, pålægges det den tabende part at betale sagsomkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da sagsøgeren har tabt sagen, bør det pålægges denne at betale sagsomkostningerne i overensstemmelse med Kommissionens påstand herom.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer

RETTEN (Sjette Afdeling):

- 1) Europa-Kommissionen frifindes.**
- 2) Larko Geniki Metalleftiki kai Metallourgiki AE betaler sagsomkostningerne.**

Berardis

Spielmann

Csehi

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 1. februar 2018.

Underskrifter

Indhold

Twistens baggrund	1
Retsforhandlinger og parternes påstande	5
Retlige bemærkninger	5
Det andet anbringende om en manglende begrundelse	6
Det første anbringende om fejl ved kvalificeringen de omtvistede foranstaltninger som statsstøtte, der er uforenelig med det indre marked	8
Det første led vedrørende eksistensen af en fordel som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF	8
– Den anden foranstaltning (2008-garantien)	11
– Den tredje foranstaltning (aktiekapitalforhøjelsen af 2009)	16
– Den fjerde foranstaltning (2010-garantien)	18
– Den sjette foranstaltning (2011-garantierne)	19
Det andet led vedrørende anvendelsen af statsmidler som omhandlet i artikel 107, stk. 1, TEUF for så vidt angår den anden, fjerde og sjette foranstaltning	20
Det tredje led om den manglende kvalificering af den tredje, fjerde og sjette foranstaltning som statsstøtte, der er forenelig med det indre marked i henhold til artikel 107, stk. 2, litra b), TEUF	21
Det fjerde led om den manglende kvalificering af den sjette foranstaltning som støtte, der er forenelig med det indre marked i henhold til artikel 107, stk. 3, litra b), TEUF	22
Det tredje anbringende, der er fremsat subsidært, om fejl ved opgørelsen af den støtte, der skal tilbagesøges vedrørende den anden, fjerde og sjette foranstaltning	24
Sagsomkostninger	27